

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА ГЕНДЕРНИЙ МЕЙНСТРИМІНГ У ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ ТА УПРАВЛІННІ В УКРАЇНІ

Проект Ради Європи
«Боротьба з насильством стосовно
жінок в Україні – Етап III» (COVAW-III)

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА ГЕНДЕРНИЙ МЕЙНСТРИМІНГ У ДЕРЖАВНІЙ ПОЛІТИЦІ ТА УПРАВЛІННІ В УКРАЇНІ

Документ підготували:

Грацієлла Піга

Міжнародна консультантка

*Думки, висловлені в цій роботі,
є відповідальністю автора і не
обов'язково відображають офіційну
політику Ради Європи.*

Відтворення уривків (до 500 слів)
дозволено, за винятком комерційних
цілей, якщо збережено цілісність
тексту, уривок не використовується
поза контекстом, не надає неповну
інформацію або іншим чином
не вводить в оману читача щодо
характеру, обсягу чи змісту тексту.
Оригінальний текст обов'язково має
бути позначений у такий спосіб:
«© Рада Європи, рік публікації».

Усі інші запити щодо відтворення
або перекладу всього або частини
цього документа слід направляти до
Директорату з питань комунікації
Ради Європи (F-67075 Strasbourg
Cedex або publishing@coe.int).

Усю іншу кореспонденцію стосовно
цього документа слід надсилати до
відділу з питань гендерної рівності
Генерального директорату з питань
демократії та людської гідності.

Підготовлено в рамках проєкту Ради
Європи «Боротьба з насильством
стосовно жінок в Україні – Етап III»
(COVAW-III).

Дизайн обкладинки та верстка:
ФОП Юлія Ніжинська

Photo: © Shutterstock

©Рада Європи, травень 2026

Зміст

ВСТУП	5
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНІ	6
Гендерна рівність в Україні: ситуація та дані	6
Правові та стратегічні зобов'язання щодо гендерної рівності та гендерно зумовленого насильства в Україні	7
ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПИТАНЬ ЖІНОК, МИРУ І БЕЗПЕКИ	11
Стандарти та підходи Ради Європи щодо гендерної рівності у вирішенні конфліктів та розбудові миру	11
Глобальна нормативна основа з питань жінок, миру і безпеки	12
Узгодження порядків денних: Загальні рекомендації CEDAW та засади порядку денного «Жінки, мир і безпека»	13
Рамки політики Європейського Союзу з питань жінок, миру і безпеки	14
ЖІНКИ В УРЯДІ, ДИПЛОМАТІЇ ТА ПЕРЕХІДНОМУ ПРАВОСУДДІ	16
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ТЕХНОЛОГІЇ	20
Посилення гендерної рівності в управлінні технологіями	20
Усунення цифрового гендерного розриву	22
Насильство щодо жінок та дівчат, що вчиняється за допомогою технологій	24
ЗБІР СТАТИСТИКИ ТА ДАНИХ ЩОДО ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	27
ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	29
ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ	31
ПРИМІТКИ	44

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

CDADI	Керівний комітет з питань боротьби з дискримінацією, розмаїття та інклюзії
CEDAW	Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок
COVAW-III	Боротьба з насильством
EIGE (ЄІГР)	Європейський інститут із гендерної рівності
GREVIO	Група експертів з питань протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству
HELP	Освіта у сфері прав людини для юристів (безкоштовна платформа онлайн-курсів Ради Європи)
STEM	Наука, технології, інженерія та математика
TFVAWG	Насильство проти жінок та дівчат, що здійснюється за допомогою технологій
VAW	Насильство стосовно жінок
ГН	Гендерне насильство
ДН	Домашнє насильство
ЄС	Європейський Союз
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
Лансаротська конвенція	Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства
ОГС	Організація громадянського суспільства
ООН	Організація Об'єднаних Націй
РБ ООН	Рада Безпеки ООН
РЄ	Рада Європи
СК	Стамбульська конвенція
СНПК	Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом
ЦСР	Цілі сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй
ШІ	Штучний інтелект

Вступ

Ця публікація підготовлена з метою підтримки поточних зусиль, спрямованих на зміцнення гендерної рівності та впровадження підходів до її просування у сфері державної політики та управління в Україні.

Публікація підготовлена в рамках проекту [«Боротьба з насильством стосовно жінок в Україні – Етап III, 2025–2026 рр. \(COVAW-III\)»](#), який є частиною [Плану дій Ради Європи для України на 2023–2026 рр.](#) Вона була розроблена як доповнення до загального проєкту [Ради Європи з освіти в галузі прав людини для представників юридичних професій \(HELP\) на тему гендерної рівності та гендерного мейнстримінгу](#), який доступний [українською мовою](#) та надає вичерпну інформацію про ключові концепції, інструменти політики та європейські й міжнародні стандарти у цій сфері.

Публікація ґрунтується на матеріалах курсу HELP та охоплює додаткові питання, пов'язані з гендерною рівністю, такі як права жінок, мир та безпека, феміністична зовнішня політика, а також гендерна рівність і технології. Усі ці питання адаптовані до українських реалій та відповідають поточним процесам реформування й реаліям післявоєнної відбудови.

Гендерна рівність в Україні

Гендерна рівність в Україні: ситуація та дані

Протягом останнього десятиліття участь жінок у політичному та суспільному житті в Україні постійно зростала. У жовтні 2025 року жінки мали 21,1% місць у парламенті¹ порівняно з менш ніж 12% у 2014² році. Водночас, у 2025 році жінки обіймали лише 18,8% міністерських посад.³ Ситуація з гендерною рівністю також покращилася за показниками у сферах освіти та охорони здоров'я.⁴ У 2021 році Україна посіла 81-ше місце серед 146 країн у Глобальному індексі гендерного розриву.⁵ Отримавши статус держави-кандидата на вступ до ЄС у 2022 році, Україна стала першою країною, яка в умовах активної війни розробила Індекс гендерної рівності на національному рівні, узгоджений з методологією Європейського інституту з гендерної рівності (EIGE).⁶ У 2025 році країна набрала 61,4 бала зі 100, що дещо нижче середнього показника ЄС (71 бал), через що Україна посіла 20-те місце серед 28 держав (27 держав-членів ЄС та Україна).ⁱ

Війна, з моменту початку агресії Росії проти України у 2014 році та її ескалації до повномасштабної агресивної війни у лютому 2022 року, глибоко трансформувала соціальні структури та подекуди призвела до регресу у сфері гендерної рівності.⁷ У січні 2022 року населення України становило близько 42 мільйонів осіб, а до липня 2024 року скоротилося до 35,8 мільйона. Станом на червень 2025 року понад 3,8 мільйона українців стали внутрішньо переміщеними особами, 60% з яких – жінки та дівчата.⁸ Передбачається, що війна матиме довготривалий вплив на демографічну ситуацію, що виразиться у збільшенні кількості домогосподарств,⁹ очолюваних жінками, а також у значній кількості домогосподарств з особами з інвалідністю.¹⁰ Рівень народжуваності знизився з 1,16 дитини на одну жінку до 2022 року до 0,9 дитини на одну жінку у 2024 році.¹¹

i. Індекс гендерної рівності вимірюється у балах за шкалою від [1 до 100], де 1 означає абсолютну гендерну нерівність, а 100 – абсолютну гендерну рівність.

Війна стала каталізатором швидких змін на ринку праці, в умовах яких як жінки, так і чоловіки відчувають фінансову нестабільність. Що стосується гендерних наслідків, то війна прискорила розвиток жіночого підприємництва¹² та сприяла збільшенню найму жінок у низці секторів, які раніше були переважно чоловічими, головним чином через мобілізацію чоловіків.¹³ Жінки в безпрецедентно великій кількості добровільно вступають до збройних сил, що є найвищим показником з початку війни у 2014 році. Проте гендерна нерівність зберігається: рівень безробіття серед жінок вищий, а навантаження неоплачуваною роботою з догляду зросло, оскільки жінки беруть на себе більшість домашніх обов'язків та обов'язків з догляду. У 2021 році гендерний розрив в оплаті праці становив 18,6%. Офіційні статистичні дані за подальший період відсутні, але два дослідження 2023 року свідчать, що він міг зрости до близько 30% у таких секторах, як інформаційні технології (ІТ).¹⁴ Крім того, частка жінок та дівчат у професійно-технічній освіті (ПТО) зменшилася з 38,35% у 2021 році до 37,46% у 2024 році, при цьому абсолютні цифри за той самий період знизилися приблизно на 10 000.¹⁵

В Україні ще до початку російської агресії спостерігався високий рівень насильства стосовно жінок.¹⁶ Однак нещодавнє дослідження ілюструє, як за останні кілька років різко зросла кількість різних форм гендерно зумовленого та домашнього насильства.¹⁷ Статистика Національної поліції України показує, що у 2023 році було зареєстровано понад 291 000 повідомлень про домашнє насильство, що на 20% більше, ніж у попередньому році.¹⁸ Сексуальне насильство, зумовлене збройним конфліктом, було задокументовано як воєнний злочин: станом на кінець 2024 року Генеральна прокуратура зареєструвала 366 справ за статтею 438 Кримінального кодексу, що стосувалися 231 жінки та 134 чоловіків, зокрема 19 дітей.¹⁹ У своєму рішенні у справі *«Україна та Нідерланди проти Росії»* (2025) Європейський суд з прав людини визнав поширене та систематичне застосування сексуального насильства збройними сепаратистами та російськими військами. Суд також визнав, що використання згвалтування як зброї війни є порушенням статті 3 Європейської конвенції з прав людини (ЕКПЛ), оскільки це акт надзвичайної жорстокості, що порівнюється до катування.²⁰

Правові та стратегічні зобов'язання щодо гендерної рівності та гендерно зумовленого насильства в Україні

Принципи рівності та недискримінації закріплені в Конституції України 1996 року. Стаття 24 Конституції забороняє дискримінацію за ознаками

раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, походження та іншими ознаками. Вона гарантує рівні можливості для жінок і чоловіків у політиці, освіті, сфері зайнятості та оплати праці, а також сприяє підтримці жінок у поєднанні материнства та професійної діяльності.

Україна має розвинену нормативно-правову базу з питань гендерної рівності,²¹ зокрема Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (2005 р.), що спрямований на усунення дискримінації за ознакою статі, забезпечення рівних прав та можливостей, а також запровадження тимчасових заходів для усунення гендерного дисбалансу,²² та Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (2017 р.), який визначає поняття домашнього насильства, встановлює механізми запобігання та санкціонування, а також захищає права та інтереси постраждалих осіб.²³

У 2016 році Україна затвердила свій перший Національний план дій з виконання резолюції «Жінки, мир, безпека».²⁴ Цей та другий план мали на меті посилити участь жінок у процесах миробудування, забезпечення безпеки та прийняття рішень.²⁵ Після початку повномасштабної військової агресії Росії у 2022 році Україна усвідомила нагальну необхідність адаптувати рамки резолюції «Жінки, мир і безпека» до мінливих реалій війни.²⁶ Оновлений НПД містить суворіші положення, що стосуються, зокрема, сексуального насильства та сексуального насильства в умовах конфлікту, та забезпечує надійніші механізми запобігання, притягнення до відповідальності та підтримки постраждалих.²⁷ Наразі триває розробка третього НПД на період 2026–2030 років. Уряд ще більше зміцнив свою систему забезпечення гендерної рівності завдяки Державній стратегії забезпечення рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків (2022–2030 рр.).

Уряд України взяв на себе численні міжнародні зобов'язання на універсальному та регіональному рівні. Вони втілені в національній політиці, законодавстві, механізмах інституціоналізації цілей сталого розвитку ООН (ЦСР)²⁸ та Національному плані відновлення.²⁹ Україна приєдналася до Ради Європи у 1995 році, ставши її 37-ю державою-членом.³⁰ У липні 1997 року Верховна Рада України ратифікувала Європейську конвенцію з прав людини (ЕКПЛ), що забороняє дискримінацію за будь-якими ознаками, зокрема за статтю.³¹

У липні 2022 року Україна ратифікувала [Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами](#) (Стамбульська конвенція). Конвенція набрала

чинності 1 листопада 2022 року,³² після чого Україна почала активно приводити своє національне законодавство у відповідність до її положень. Міністерство соціальної політики України розробило законопроект щодо посилення механізмів запобігання та протидії домашньому та гендерному насильству, запропонувавши зміни до Сімейного кодексу та законів про домашнє насильство, гендерну рівність, захист дітей та медіацію.³³ Наприкінці 2024 року було прийнято низку відповідних законів щодо оновлення Кримінального кодексу, Кодексу про адміністративні правопорушення та інших законодавчих актів, що забезпечило узгодженість термінології та правової відповідальності відповідно до конвенції.³⁴

Група експертів з питань боротьби з насильством щодо жінок та домашнім насильством (GREVIO) здійснює моніторинг виконання Стамбульської конвенції шляхом проведення незалежних оцінок, візитів до країн та надання рекомендацій. GREVIO провела свій перший візит з метою базової оцінки в Україні з 12 по 18 травня 2025 року.³⁵

У 2010 році Україна також ратифікувала [Конвенцію Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми](#), а у 2012 році – [Конвенцію про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства](#) (Лансаротська конвенція). Це зміцнює механізми захисту у сферах, що охоплюються цими конвенціями, та сприяє подальшому прогресу у напрямку забезпечення гарантій, що відповідають європейським стандартам.

Рада Європи підтримала реалізацію Державної стратегії України щодо забезпечення рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків через проєкт [«Сприяння гендерній рівності в Україні»](#), який сприяє просуванню гендерної рівності та рівних прав для жінок і чоловіків, зокрема під час конфлікту та після нього.³⁶

Україна ратифікувала [Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок \(CEDAW\)](#) у 1981 році, а у 2003 році ратифікувала її факультативний протокол, який дозволяє особам подавати скарги щодо порушень Конвенції. У березні 2021 року Україна подала свою [9-ту періодичну доповідь до Комітету CEDAW](#), експертного органу, що контролює виконання Конвенції CEDAW.ⁱⁱ У контексті CEDAW уряд також звітує щодо [Загальної рекомендації № 30 щодо становища жінок в умовах запобігання конфліктам, під час конфліктів та у постконфліктних ситуаціях](#) (Загальна рекомендація № 30).

ii. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок. Доступно за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw>

У вересні 2014 року Україна ратифікувала Угоду про асоціацію між ЄС та Україною, яка встановлює цілі також у сфері гендерної рівності.³⁷ У червні 2022 року Україні було надано статус кандидата в члени ЄС, а в грудні 2023 року лідери ЄС погодилися розпочати переговори про вступ. Цей процес вимагає від країни проведення реформ та приведення законодавства у відповідність до законів і стандартів ЄС, зокрема до acquis у питаннях гендерної рівності.³⁸

Європейські та міжнародні зобов'язання з питань жінок, миру і безпеки

Стандарти та підходи Ради Європи щодо гендерної рівності у вирішенні конфліктів та розбудові миру

Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи CM/Rec(2010)10 щодо ролі жінок і чоловіків у запобіганні та вирішенні конфліктів і в розбудові миру є важливим стандартом для інтеграції питань гендерної рівності та прав жінок у процеси розбудови миру та забезпечення безпеки. Вона ґрунтується на визнанні того, що мир неможливий без гендерної рівності, і закликає держави-члени забезпечити рівну участь жінок і чоловіків у запобіганні конфліктам, кризовому управлінні та розбудові сталого миру. Рекомендація закликає до вжиття конкретних правових та політичних заходів для сприяння збалансованій участі жінок та чоловіків на всіх рівнях прийняття рішень, включаючи багатовекторну дипломатію, міжнародне посередництво, гуманітарне реагування та управління в постконфліктний період. Вона наголошує на необхідності протидії злочинам на ґрунті гендерної дискримінації шляхом належного судового переслідування, захисту постраждалих та свідків, одночасно просуваючи безпековий підхід, заснований на правах людини.

Наскрізним елементом Рекомендації CM/Rec(2010)10 є заклик до інтегрування гендерної проблематики в усі ініціативи з питань миру та безпеки, від систем раннього попередження та посередницьких зусиль до програм відбудови, перехідного правосуддя та примирення. Документ визнає роль громадянського суспільства та молоді у сприянні миру та виступає за їх залучення до діалогу, посередництва та відбудови. Крім того, рекомендація заохочує врахування гендерної перспективи під час набору персоналу, навчання та формування бюджету в рамках ініціатив з підтримання миру.

Гендерна рівність у Плані дій Ради Європи для України на 2023–2026 роки

План дій Ради Європи для України [«Стійкість, відновлення та відбудова»](#) (2023–2026) передбачає підтримку національних зусиль щодо зміцнення прав людини, гендерної рівності, верховенства права та демократичного врядування під час війни та після неї. Розроблений у тісній співпраці з органами влади України, план підтримує програму реформ України відповідно до європейських стандартів. У розділі 1.2 пріоритет надається просуванню рівних прав жінок і чоловіків та боротьбі з насильством щодо жінок і дівчат, зокрема переміщених осіб та репатріантів. Він підтримує імплементацію Стамбульської конвенції та інтегрування гендерної проблематики у процес формування політики. План також зосереджується на розбудові потенціалу державних службовців та правоохоронних органів для протидії насильству щодо жінок та підтримки організацій громадянського суспільства. Зусилля поширюються на забезпечення інклюзивності, недискримінації та захисту прав національних та інших меншин під час війни та у процесі післявоєнної відбудови.

Глобальна нормативна основа з питань жінок, миру і безпеки

Прийнята у 2000 році [Резолюція Ради Безпеки ООН № 1325](#) (РБ ООН № 1325) стала історичною віхою як перша резолюція Ради Безпеки ООН, яка прямо визнала вирішальну роль жінок у запобіганні та врегулюванні конфліктів, мирних переговорах і відновленні після конфліктів, а також непропорційний вплив конфліктів на жінок і дівчат.³⁹ Резолюція 1325 РБ ООН разом із дев'ятьма наступними резолюціями утворюють Порядок денний «Жінки, мир і безпека» (WPS) – глобальну систему, побудовану на чотирьох взаємодоповнюючих стовпах: участь, захист, запобігання, а також надання допомоги та відновлення.⁴⁰ Цей Порядок денний підкріплює зобов'язання щодо забезпечення гендерної рівності та інтеграції гендерної перспективи у мирні процеси, запобігання сексуальному та гендерному насильству з боку всіх сторін конфлікту, а також залучення жінок та врахування їхніх поглядів і перспектив у посередництві, переговорах, реформі сектору безпеки, наданні допомоги та відновленні країни після конфлікту. Він також просуває надання гуманітарної допомоги, реконструкцію та довгострокове миробудування з урахуванням гендерних аспектів. Разом резолюція РБ ООН № 1325 та Рекомендація Ради Європи № 10 (2010) становлять цілісну основу для роботи держав-членів Ради Європи з питань, що стосуються жінок, миру та безпеки,

підтверджуючи, що сталий мир залежить від повної, рівноправної та значущої участі жінок у всіх аспектах забезпечення миру та безпеки.

Узгодження порядків денних: Загальні рекомендації CEDAW та засади порядку денного «Жінки, мир і безпека»

Комітет CEDAW надає рекомендації щодо питань, що стосуються жінок, яким, на його думку, держави-учасниці повинні приділяти більше уваги. [Загальна рекомендація CEDAW № 30](#) (Загальна рекомендація № 30, 2013) тлумачить CEDAW у контексті запобігання та врегулювання конфліктів, міжнародних та неміжнародних збройних конфліктів, ситуацій іноземної окупації та постконфліктної фази, що робить її особливо актуальною для України. CEDAW надає юридичну силу заходам із забезпечення дотримання основних положень Резолюції 1325⁴¹ Ради Безпеки ООН, а Загальна рекомендація № 30 забезпечує надійний план дій для реалізації порядку денного «Жінки, мир і безпека» відповідно до юридично обов'язкових рамок у сфері прав людини.

Загальна рекомендація № 30 містить рекомендації для держав-учасниць щодо заходів, спрямованих на забезпечення участі жінок, просування гендерної рівності та захисту прав жінок до, під час та після конфлікту. Вона застосовується як на внутрішньому рівні, так і до національних контингентів у міжнародних операціях. У ній наголошується на необхідності сприяння залученню жінок до мирних процесів та відновлення, запобігання гендерному насильству, зокрема сексуальному, та реагування на нього, а також забезпечення відповідальності за порушення міжнародного гуманітарного права, прав біженців та прав людини. Загальна рекомендація № 30 розширює поняття безпеки, включаючи в нього права на освіту, економічні та медичні права, політичне представництво та доступ до ресурсів. Вона закликає до створення підзвітних інститутів безпеки, інтегруючи гендерно орієнтовані заходи з роззброєння, демобілізації та реінтеграції (РДР) у реформу сектору безпеки (РСБ) з метою надання психосоціальної допомоги та забезпечення стійкої реінтеграції колишніх комбатанток та жінок, пов'язаних із збройними угрупованнями. Враховуючи безперервність насильства в період конфлікту та в мирний час, Загальна рекомендація № 30 підкреслює тривалий вплив мілітаризації, нерівності та патріархальних норм,⁴² закликаючи до вжиття превентивних та трансформаційних заходів для подолання довгострокових гендерних наслідків конфлікту та побудови інклюзивного та сталого миру.

[Загальна рекомендація № 32 Комітету з ліквідації дискримінації щодо жінок \(CEDAW\) щодо гендерних аспектів статусу біженця, надання притулку,](#)

[громадянства та безгромадянства жінок](#) (Загальна рекомендація № 32, 2014 р.) тлумачить Конвенцію в контексті переміщення, надання притулку та громадянства, наголошуючи на тому, що гендерне насильство та дискримінація можуть вважатися переслідуванням відповідно до Конвенції про статус біженців 1951 року, та вимагає від держав враховувати гендерні підстави для надання притулку. Загальна рекомендація № 32 розглядає взаємозв'язок між безгромадянством, статтю та дискримінацією за гендерною ознакою у законах про громадянство, ще більше підкріплюючи положення з цього приводу, викладені у Загальній рекомендації № 30.⁴³ З точки зору резолюції «Жінки, мир і безпека» (WPS), Загальна рекомендація № 32 зміцнює права переміщених жінок не лише як постраждалих, але і як суб'єктів відновлення та стійкості, закликаючи до врахування гендерних аспектів у системах надання притулку, участі біженок у процесі прийняття рішень та гарантій проти затримання або депортації, що підвищують вразливість.

Разом Загальні рекомендації №№ 30 та 32 заповнюють прогалину у праві захисту прав людини та політиці з питань миру та безпеки, створюючи юридично обов'язкову основу для гендерно орієнтованого запобігання конфліктам, відновлення та захисту переселенок.

Рамки політики Європейського Союзу з питань жінок, миру і безпеки

Європейський Союз (ЄС) створив комплексні рамки для реалізації резолюції «Жінки, мир і безпека», що тісно узгоджуються з резолюцією 1325 Ради Безпеки ООН та наступними резолюціями.⁴⁴ [Стратегічний підхід ЄС до резолюції «Жінки, мир і безпека»](#) (2018 р.), [План дій ЄС у сфері «Жінки, мир і безпека»](#) (2019–2024 рр.) та [Висновки Ради 2022 року щодо «Жінок, миру та безпеки»](#) становлять основу поточної політики. [Операційний План ЄС з питань гендерної рівності III](#) (2021–2025 рр. – продовжено до 2027 р.) ще більше зміцнює зобов'язання з питань жінок, миру та безпеки, пов'язуючи їх із ширшими цілями інклюзивного врядування, цифрової трансформації та кліматичної стійкості. Цей інтегрований підхід підтверджує, що питання жінок, миру та безпеки є ключовим елементом геополітичної та безпекової стратегії ЄС.

Рамкова програма ЄС щодо жінок, миру та безпеки (WPS) спирається на чотири основи: участь, запобігання, захист, а також надання допомоги та відновлення; крім того, участь є всеосяжним та міжгалузевим принципом разом із гендерною інтеграцією та показовим прикладом. Вона акцентує

увагу на лідерстві жінок у всіх сферах забезпечення миру та безпеки. Вона сприяє їхньому залученню до мирних переговорів, реформи сектору безпеки, гуманітарної допомоги та управління в постконфліктний період. Вона просуває гендерно орієнтоване бюджетування, притягнення до відповідальності за сексуальне та гендерне насильство, а також партнерство з жіночими організаціями в нестабільних та конфліктних регіонах. У Висновках Ради ЄС 2022 року щодо жінок, миру та безпеки конкретно згадується військова агресія Росії проти України та наголошується на необхідності притягнення до повної відповідальності за сексуальні та гендерно зумовлені злочини.

Жінки в уряді, дипломатії та перехідному правосудді

Стратегія Ради Європи щодо гендерної рівності на 2024–2029 роки, прийнята в березні 2024 року, містить конкретну мету щодо «збалансованої участі жінок і чоловіків у політичному, громадському, соціальному та економічному житті», що безпосередньо стосується ролі жінок в уряді та дипломатії. Рівноправна участь жінок в управлінні та дипломатії є ключовим елементом ефективного функціонування демократії та досягнення [Цілей сталого розвитку ООН](#). Це відповідає [Рекомендації Ради Європи \(2003\)3](#), що підкреслює необхідність усунення стійких перешкод для участі жінок та закріплення гендерної рівності як наріжного каменю демократичних систем. Протягом останніх років жінки обіймають керівні посади на місцевому, національному та міжнародному рівнях, у дипломатичній діяльності та органах управління.⁴⁵ Проте у багатьох із цих важливих сфер рішення переважно приймають чоловіки.⁴⁶ Наприклад, у сфері забезпечення миру та безпеки участь та лідерство жінок залишаються на низькому рівні, а останніми роками навіть зменшилися. У 2024 році жінки становили лише 7% учасників переговорів, а майже у 9 з 10 переговорних напрямків не було жодної жінки.⁴⁷ Незважаючи на численні докази, що свідчать про позитивний вплив участі жінок, вони й надалі стикаються з глибоко вкоріненими структурними перешкодами, зумовленими гендерною нерівністю, зокрема з обмеженим доступом до ресурсів, виключенням із ключових обговорень, обмеженим доступом до впливових мереж та стійкими культурними очікуваннями щодо того, хто вважається придатним для керівництва.⁴⁸ Забезпечення рівної та значущої участі жінок – не лише питання представництва. У тих галузях, де жінки більш рівноправно залучені до політики, дипломатії та державного управління, особливо на керівних посадах, напрямок і якість політики часто змінюються на користь більш інклюзивних, стійких та життєздатних результатів.⁴⁹

В Україні жінки відіграють дедалі помітнішу роль у формуванні внутрішнього врядування країни (наприклад, у 2025 році 21,1% парламентарів були жінками, як зазначено вище в розділі 2.1)⁵⁰ та міжнародної дипломатичної присутності (22% голів місій у 2024 році, що на 8% більше, ніж у 2019⁵¹ році), заохочувані цілеспрямованими ініціативами, покликаними посилити їхній вплив.⁵² На тлі триваючої військової агресії Росії проти України жінки-лідери побудували альянси, домоглися створення гуманітарних коридорів, узгодили міжнародну допомогу та широко висвітлюють виклики та прагнення України. Їхній вплив виходить за межі офіційних дипломатичних каналів, черпаючи силу з мереж громадянського суспільства, координації гуманітарної допомоги та залучення громадськості. Яскравим прикладом є Олександра Матвійчук, правозахисниця та очільниця «Центру громадянських свобод» – лауреата Нобелівської премії миру 2022 року, яка продовжує доносити голос українців та бореться за притягнення до відповідальності, доступ до правосуддя, мир та демократію на низці міжнародних форумів, зокрема в Раді Європи, ЄС, ОБСЄ, системі ООН з прав людини та Міжнародному кримінальному суді. Жіноча перспектива відіграє ключову роль у захисті України,⁵³ її відновленні та реконструкції, а також у досягненні справедливого й тривалого миру.⁵⁴ Зростаючий вплив жінок відображає не лише зміну у представництві, а й рішучий крок у напрямку більш інклюзивного та демократичного підходу до управління та зовнішньої політики.

Бачення держав-членів Ради Європи: Приклад Франції

Серед держав-членів Ради Європи Франція є прикладом країни, яка має чітку політичну стратегію, спрямовану на те, щоб гендерна рівність та участь жінок стали центральними елементами її внутрішньої та зовнішньої політики. [Міжнародна стратегія Франції щодо феміністичної зовнішньої політики на 2025–2030 роки](#) ґрунтується на п'яти ключових засадах: захист основних прав і свобод, забезпечення реальної участі та представництва у всіх сферах прийняття рішень, подолання гендерної нерівності, запобігання гендерному насильству та реагування на нього, а також спрямування значних і стабільних фінансових ресурсів на досягнення суттєвого прогресу у напрямку досягнення гендерної рівності.⁵⁵ Франція розглядає феміністичну дипломатію як невід'ємну частину своєї міжнародної позиції, де участь та представництво є основними, а гендерне насильство є питанням безпеки та справедливості.

Гендерно орієнтоване перехідне правосуддя в Україні

Перехідне правосуддя – це процес, під час якого суспільства розбираються з серйозними порушеннями минулого, водночас закладаючи основи для запобігання їх повторенню. В Україні надзвичайно важливо подолати наслідки війни, що триває, та забезпечити притягнення до відповідальності.⁵⁶ Війна в Україні надзвичайно чітко підкреслила необхідність гендерно чутливих підходів у рамках перехідного правосуддя та дипломатичної стратегії.⁵⁷ Україна зробила важливі кроки у цьому напрямку. Наприклад, у Генеральній прокуратурі було створено спеціальний підрозділ з питань сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК), для підтримки розслідування та судового переслідування за вчинення сексуального насильства в контексті збройного конфлікту.⁵⁸ Цей крок свідчить про те, що перехідне правосуддя має ґрунтуватися на гендерній обізнаності та справедливості.

Створення спеціалізованого підрозділу з питань СНПК є важливим кроком у напрямку розвитку інституційної експертизи та підходу, орієнтованого на інтереси постраждалих. Це гарантує проведення розслідувань та реагування на гендерно зумовлені воєнні злочини з чуйністю, професійною компетентністю та особливою увагою. Отже, стратегія України поєднує заходи в галузі кримінального правосуддя з ширшою підтримкою потерпілих, такою як психологічна допомога, правова допомога та право на компенсацію.⁵⁹ Цей підхід відповідає Римському статуту⁶⁰ та [Резолюції 2476 \(2023\) Парламентської асамблеї Ради Європи \(ПАРЄ\)](#), яка прямо закликає до заходів перехідного правосуддя, компенсації, реабілітації та орієнтованих на постраждалих осіб заходів реагування на СНПК. Вкрай важливо, щоб участь жінок виходила за межі формального залучення та давала їм можливість формувати політику та практику у сфері перехідного правосуддя. У контексті України це вимагає, щоб організації громадянського суспільства, зокрема жіночі організації та мережі, а також жінки, які обіймають державні посади, відігравали активну роль у розробці механізмів притягнення до відповідальності, виплат репарацій та післявоєнної відбудови.⁶¹

Колумбія: Набутий досвід щодо гендерної рівності та перехідного правосуддя

Під час мирних переговорів у Гавані Колумбія створила спеціальну Підкомісію з гендерних питань як офіційний орган у рамках переговорного процесу, щоб гарантувати, що гендерні та дотичні до них фактори, які призводять до (не)рівності, розглядалися не як другорядні питання, а як невід’ємна частина [Мирної угоди](#). Підкомісія систематично переглядала кожен розділ тексту проекту, працюючи разом із учасниками переговорів та громадянським суспільством, щоб відобразити диференційований вплив конфлікту на жінок, ЛГБТК+ осіб та етнічні спільноти.⁶² Після укладення мирної угоди 2016 року Колумбія втілила свої зобов’язання щодо гендерної рівності в інституційну практику через Комплексну систему правди, справедливості, репарацій та неповторення, зокрема через [Спеціальну систему правосуддя для миру \(JEP\)](#), яка має спеціальний портал з питань гендерної рівності. Гендерна рівність розглядалася не як додатковий елемент політики, а як керівний принцип, що визначав хід розслідувань, участь постраждалих у переговорах та застосування санкцій. Були створені спеціальні органи з питань гендерної рівності та розроблені відповідні процедури, щоб забезпечити визнання сексуального та гендерно зумовленого насильства, а також специфічних форм шкоди, яких зазнали жінки, представники ЛГБТК+ спільноти та етнічні групи, як ключових елементів для розуміння конфлікту та здійснення правосуддя. Завдяки інтеграції гендерної рівності та участі жінок з самого початку перехідне правосуддя стало відновлювальним процесом, орієнтованим на постраждалих; воно покращило доступ до правосуддя для груп, які історично були маргіналізовані або змушені мовчати; зміцнило авторитет та легітимність постконфліктних інституцій та заклало основи для довгострокових гарантій неповторення через інституційну реформу.

[Перші рішення JEP є важливою віхою для перехідного правосуддя, але в довгостроковій перспективі процес стикається зі значними викликами](#), оскільки жінки-лідери, постраждалі та колишні комбатанти залишаються вразливими до постійних ризиків для безпеки, а довгострокова ефективність гендерно орієнтованого правосуддя значною мірою залежить від стійкої політичної волі, інституційної спроможності та стабільного фінансування.

Гендерна рівність, штучний інтелект та технології

Посилення гендерної рівності в управлінні технологіями

Посилення гендерної рівності в управлінні технологіями, особливо у сфері штучного інтелекту (ШІ), має вкрай важливе значення для забезпечення відповідального розвитку інновацій, принесення користі суспільству в цілому та сприяння гендерній рівності. Це відіграє ключову роль у вирішенні проблеми постійної недостатньої представленості жінок на робочих місцях у цифровій сфері та сфері ШІ, а також на керівних посадах, що обмежує доступ жінок до нових економічних можливостей та зменшує різноманітність поглядів, які формують технології. Технологічне управління, що чітко враховує гендерні аспекти та сприяє гендерній рівності, допомагає збалансувати прогрес із захистом прав людини, справедливістю та підзвітністю, одночасно запобігаючи упередженості та дискримінації, зокрема гендерній нерівності.

Дослідження Ради Європи 2023 року⁶³ ілюструє, як алгоритмічні системи часто будуються та підтримуються історичними даними та моделями, що відтворюють людські упередження, стереотипи та хибні припущення щодо гендеру, «раси»ⁱⁱⁱ, сексуальної орієнтації, здібностей, класу, віку, релігії чи переконань, місця проживання та інших соціокультурних і демографічних чинників. Крім того, представлення жінок у результатах пошуку зображень є упередженням, часто підсилюючи сексистські, расистські та інтерсекційні дискримінаційні стереотипи. Без цілеспрямованого втручання алгоритмічні технології можуть призвести до закріплення та посилення гендерної нерівності та шкідливих стереотипів.⁶⁴

iii. Оскільки всі люди належать до одного виду, Комітет міністрів, як і Європейська комісія проти расизму та нетерпимості (ЕКРН), відкидає теорії, що ґрунтуються на існуванні різних «рас». Однак, у цьому документі термін «раса» використовується для того, щоб переконатися, що ті люди, які зазвичай і помилково сприймаються як належні до «іншої раси», не будуть позбавлені захисту, передбаченого законодавством, і їх не оміне впровадження політики щодо сприяння гендерній рівності.

[Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права](#) є першим міжнародним договором у цій галузі, що передбачає юридичні зобов'язання. Вона є важливим кроком у напрямку забезпечення гендерної рівності в управлінні технологіями. Конвенція, відкрита для підписання 5 вересня 2024 року, була підписана Україною у травні 2025 року. Вона передбачає, що вся діяльність у сфері штучного інтелекту протягом усього її життєвого циклу має повністю відповідати міжнародним стандартам у сфері прав людини, демократичним принципам та верховенству права, водночас підтримуючи технологічний прогрес та інновації. Конвенція застосовується як до державних органів, так і до приватних суб'єктів, що діють від їхнього імені. У ній підкреслюються ризики дискримінації в цифровому середовищі, зокрема в системах штучного інтелекту, які можуть створювати або посилювати нерівність, що негативно позначається на жінках та особах, які перебувають у вразливому становищі. У ній викладено ключові принципи, що гарантують підзвітність (стаття 9), передбачають вжиття заходів у випадках, коли ШІ порушує права людини або демократичні процеси, зокрема принципи рівності та недискримінації (стаття 10), а також забезпечують захист приватного життя та персональних даних (стаття 11).⁶⁵ Вона закликає до вжиття рішучих заходів для забезпечення попередження ризиків, прозорості та підзвітності у розробці та використанні ШІ. Після ратифікації держави-члени будуть зобов'язані проводити оцінку ризиків дискримінації та впливу на рівність протягом усього життєвого циклу алгоритмів, посилювати прозорість та забезпечувати доступ до правосуддя для постраждалих від упередженості алгоритмів відповідно до статті 14 ЄКПЛ. Конвенція також сприяє різноманітності та інклюзивності у розробці ШІ, встановлює юридичні зобов'язання щодо стратегій рівності та підтримує ініціативи з підвищення цифрової грамотності та демократичної участі.⁶⁶

Сприяння гендерній рівності в управлінні технологіями через національні органи з питань рівності

Бельгія, разом із Португалією та Фінляндією, є прикладом того, як держави-члени Ради Європи борються з гендерною та інтерсекційною дискримінацією у сфері штучного інтелекту, розбудовуючи потенціал своїх національних органів з питань рівності для моніторингу та регулювання дискримінаційних наслідків штучного інтелекту. [Міжфедеральний центр з питань рівних можливостей та боротьби з расизмом \(Unia\)](#), незалежний орган Бельгії з питань рівності, включив питання ШІ та дискримінації до своєї стратегічної програми, визнаючи, що автоматизовані системи

можуть породжувати або посилювати упередження, зокрема дискримінацію за гендерною ознакою. У 2023 році він сприяв підвищенню обізнаності з питань ШІ шляхом проведення сертифікованих онлайн-тренінгів з питань ШІ та дискримінації, організованих спільно з Радою Європи та федеральними партнерами для політиків, наглядових органів та громадянського суспільства. З огляду на Рамкову конвенцію про ШІ, починаючи з 2024 року [Unia співпрацює з Радою Європи, Європейською комісією](#) та органами з питань рівності у Фінляндії та Португалії з метою посилення моніторингу використання ШІ в органах державного управління та покращення доступу до засобів правового захисту, зокрема через внутрішній інструмент протидії дискримінації та продовження онлайн-тренінгів з питань ШІ та дискримінації. Цей спільний проєкт ілюструє, як інституційна спроможність та транснаціональна співпраця можуть доповнювати законодавчі механізми та сприяти просуванню гендерної рівності в управлінні ШІ.

Крім того, Комітет міністрів ухвалив [Рекомендацію CM/Rec\(2026\)1 Комітету міністрів державам-членам щодо рівності та штучного інтелекту](#). Ця Рекомендація відповідає Рамковій конвенції, але є самостійним правовим актом.⁶⁷ Обидва документи свідчать про прихильність Ради Європи до забезпечення того, щоб технології штучного інтелекту сприяли дотриманню прав людини.

Усунення цифрового гендерного розриву

Усунення цифрового гендерного розриву є надзвичайно важливим для запобігання поглибленню нерівності, особливо для деяких груп жінок, наприклад, жінок похилого віку, які часто стикаються з більшими перешкодами у доступі до цифрових інструментів та навчання. У Резолюції 2510 (2023) Парламентської асамблеї Ради Європи [«Усунення цифрового розриву: сприяння рівному доступу до цифрових технологій»](#) наголошується, що цифровий перехід може або сприяти інклюзії, або закріплювати виключення. Цей документ закликає держави надавати пріоритет рівному цифровому доступу та забезпечувати, щоб технології та державні послуги були доступними за ціною, інклюзивними та розробленими таким чином, щоб ніхто не залишився осторонь. Цільові інвестиції у розвиток цифрових навичок серед представників усіх вікових груп, а також доступна інфраструктура мають вирішальне значення для забезпечення повноцінної участі у суспільстві, яке дедалі більше переходить у цифровий простір.

В Україні дослідження 2020 року виявило поглиблення цифрового розриву між різними групами населення, зокрема між жінками та чоловіками, людьми старшого та молодшого віку, а також мешканцями міських і сільських районів. Цей цифровий розрив пов'язаний із нерівністю у доступі до технологій, базової медіаграмотності, цифрової інклюзії, цифрової активності та цифрових навичок. Результати дослідження показали, що 15,1% українців не мали цифрових навичок.⁶⁸ Цей відсоток зменшився на 4% у 2021 році та ще на 4% у 2023 році, що свідчить про прогрес та готовність подолати цифровий розрив.⁶⁹ Україна є переконливим прикладом використання технологій для просування гендерної рівності. Такі ініціативи, як програма «Мрій та досягай», надали підтримку жінкам-підприємницям на їхньому шляху до трансформації бізнесу.⁷⁰ Українські цифрові сервіси «Дія» та платформа «Дія Освіта» покращили доступ до послуг електронного урядування, реєстрації бізнесу та навчання цифрових навичок, що дозволило жінкам продовжувати професійну та підприємницьку діяльність навіть під час війни.⁷¹ Такі мережі, як WTech Ukraine⁷² та Women in Tech Ukraine⁷³, забезпечують наставництво, професійний розвиток та міжнародні зв'язки, зміцнюючи лідерський потенціал та інноваційні можливості жінок.

Незважаючи на те що ці ініціативи демонструють прогрес, нещодавнє дослідження виявляє стійкі виклики, зокрема обмежений доступ до ресурсів та брак досвіду у цифровізації бізнес-процесів серед підприємниць в Україні.⁷⁴ Цифрова трансформація відкриває безпрецедентні можливості для економічного зростання та соціальної інклюзії, проте гендерні та вікові розриви у цифровій грамотності та доступі до технологій зберігаються як у Європі, так і в усьому світі.⁷⁵ Крім того, в Україні жінки вкрай недостатньо представлені в галузі освіти у сфері науки, технологій, інженерії та математики (STEM), складаючи лише 14% випускників,⁷⁶ а також 28% індивідуальних зареєстрованих підприємців у сфері ІТ.⁷⁷ Існує ризик, що цифровий прогрес може не зменшити, а навпаки, поглибити існуючі нерівності, якщо доступ, навички та залучення не покращаться для всіх, особливо з огляду на гендер, вік, місце проживання та інвалідність. Політичні заходи повинні забезпечувати рівний доступ до цифрових навичок, підтримувати навчання протягом усього життя, що може підвищити конкурентоспроможність жінок, одночасно сприяючи гендерній рівності, а також підвищувати цифрову грамотність для виявлення та запобігання насильству щодо жінок та дівчат, що вчиняється за допомогою технологій (technology-facilitated violence against women and girls, TFWAWG), серед користувачів, слідчих та груп підтримки.

Насильство щодо жінок та дівчат, що вчиняється за допомогою технологій

Технологічний прогрес створює нові ризики, дозволяючи вчиняти злочини та насильство з легкістю, що викликає занепокоєння, та часто без серйозних наслідків для винних. TFWAWG – це постійно зростаюча форма гендерно зумовленого насильства, яка використовує цифрові технології для заподіяння шкоди, домагань або експлуатації.⁷⁸ Оскільки онлайн-простір дедалі більше формує соціальні та особистісні взаємодії, таке насильство стає дедалі більшою проблемою. Ненависницькі висловлювання в мережі та завдяки технологіям, гендерне насильство та домагання є нагальними проблемами на глобальному та європейському рівнях.⁷⁹

У [Рекомендації CM/Rec\(2026\)2 Комітету міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій](#), наводиться таке визначення: «насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій – будь-який акт гендерно зумовленого насильства, який вчиняється, полегшується, посилюється або поширюється за допомогою цифрових технологій і який завдає шкоди жінкам або дівчатам».

У 2021 році [Група експертів з питань боротьби з насильством щодо жінок та домашнім насильством \(GREVIO\)](#) у своїй [Загальній рекомендації № 1](#) щодо цифрового виміру насильства щодо жінок роз'яснює, що насильство, спричинене технологіями, таке як поширення зображень або відео без згоди, примус та погрози, включаючи погрози зґвалтуванням, онлайн-домагання або переслідування, підпадає під визначення насильства щодо жінок, викладене у статті За Стамбульської конвенції.⁸⁰ Ще у 2017 році Лансаротський комітет опублікував [тлумачний висновок щодо застосовності Лансаротської конвенції до сексуальних злочинів проти дітей, вчинених за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій](#).

Усе частіше держави та інституції усвідомлюють серйозність цих цифрових загроз і розробляють правові та політичні механізми для запобігання та протидії таким загрозам.⁸¹ У європейському контексті Румунія стала першою країною, яка запровадила спеціальне законодавство щодо кібернасильства,⁸² тоді як інші держави вирішують цю проблему шляхом розширення чинних законів про насильство поза Інтернетом⁸³ або прийняття законів, що охоплюють конкретні форми насильства в Інтернеті. Кримінальний кодекс Франції (ст. 222-33-2-2) карає за кібернасильство, таке як поширення шкідливих матеріалів, погрози та вторгнення в приватне життя. Закон визнає

вагітність потерпілої обтяжуючою обставиною, поряд з іншими факторами, такими як вік та інвалідність.

Насильство, що здійснюється за допомогою технологій, є частиною безперервного ланцюга насильства, якого зазнають жінки та дівчата поза Інтернетом, і яке корениться у структурній гендерній нерівності.⁸⁴ Ця нерівність та насильство, яке вона породжує, ще більше посилюються новими технологіями, такими як штучний інтелект. Системи ШІ можуть бути використані зловмисно для створення цифрових підробок^{iv} та зловживань на основі зображень, посилення упереджень та сприяння автоматизованому переслідуванню або поширенню зловживань та мізогінії за допомогою ботів.⁸⁵ Нещодавно незалежне 3MI Texty.org.ua проаналізувало 595 відео, згенерованих ШІ, в яких використано обличчя відомих українських журналісток з метою маніпулювання аудиторією проти них.⁸⁶ Непрозорість систем ШІ ускладнює встановлення відповідальності, залишаючи постраждалим мало можливостей для відновлення справедливості.

Зростаюче усвідомлення насильства, спричиненого технологіями, та ризику посилення гендерної нерівності цифровими технологіями викликало потужну міжнародну реакцію. У березні 2026 року Комітет міністрів Ради Європи ухвалив [Рекомендацію CM/Rec\(2026\)2 Комітету міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство щодо жінок та дівчат, яке вчиняється з використанням цифрових технологій](#).⁸⁷ Рекомендація містить вказівки для держав-членів щодо вдосконалення правових, інституційних та регуляторних заходів з метою посилення відповідальності за насильство щодо жінок та дівчат, що здійснюється за допомогою технологій, включаючи запобіжні заходи для створення середовища відповідальності, у якому такому насильству не сприяють, його не виправдовують, не приймають і не ігнорують. У ній також підтверджується її застосовність у мирний час та в умовах збройного конфлікту, постконфліктних ситуацій, надзвичайних ситуацій та інших криз. Крім того, у пояснювальній записці зазначається, що конфліктні та кризові ситуації можуть посилити ризики та наслідки насильства щодо жінок та дівчат, спричиненого технологіями, шляхом посилення існуючої нерівності, послаблення інституційних заходів захисту та збільшення залежності від технологій.

iv. Під цифровою фальсифікацією сексуального характеру мається на увазі те, що також широко відомо як «дівфейк-порнографія». Через неточність терміна «порнографія», а також через те, що термін «дівфейк» був придуманий одним із правопорушників, і, отже, через ризик того, що використання відповідної термінології може завдати додаткової шкоди постраждалим, у цьому пояснювальному меморандумі використовується термін «сексуальна цифрова фальсифікація», а не «дівфейк-порнографія».

Прагнення боротися з насильством, що здійснюється за допомогою технологій, також підтверджується [Директивою ЄС \(2024/1385\) про боротьбу з насильством щодо жінок, домашнім насильством та кібернасильством](#),⁸⁸ а також [Резолюцією ООН № 79/152 «Про активізацію зусиль щодо запобігання та ліквідації всіх форм насильства щодо жінок і дівчат: цифрове середовище»](#). Разом із рекомендаціями Ради Європи щодо відповідальності за насильство проти жінок та дівчат, що здійснюється за допомогою технологій, а також із питань рівності та штучного інтелекту, ці міжнародні інструменти створюють узгоджену та взаємодоповнювальну систему, яка зобов'язує держави запобігати та боротися з гендерним насильством, що здійснюється за допомогою технологій, забезпечуючи при цьому рівність, відповідальність та дотримання прав людини у цифрову епоху.

Збір статистики та даних щодо гендерної рівності

Ефективна гендерно орієнтована політика та політика соціальної інклюзії ґрунтуються на надійному зборі даних з питань, пов'язаних із гендерною рівністю, зокрема щодо сексизму, гендерних стереотипів та дискримінації за ознакою статі та гендеру, а також даних, розбитих за статтю та іншими перехресними факторами.⁸⁹ Україна зробила важливі кроки у цьому напрямку. У 2020 році Уряд затвердив 226 показників гендерної рівності, згрупованих у 12 тематичних розділів, відповідно до Пекінської платформи дій (ППД).⁹⁰ У травні 2024 року Україна подала свою Національну доповідь щодо виконання [«Пекінської платформи дій» за період 2020–2024 років](#), у якій висвітлено прогрес у 12 ключових проблемних сферах на основі систематичного збору даних із розбивкою за статтю та іншими параметрами, такими як вік, регіон та розмір населеного пункту. Інші ознаки, що підлягають захисту, такі як інвалідність, расова приналежність та сексуальна орієнтація, враховуються лише в рамках окремих опитувань. Звіт також містить окремий розділ, присвячений вдосконаленню та пріоритетам у сфері збору даних і статистики. Державна служба статистики підтримує спеціальний портал «Жінки та чоловіки», що містить дані про освіту, охорону здоров'я, доходи, умови праці тощо.⁹¹

Ці зміни сприяють виробленню політики на основі достовірних даних і забезпечують можливість міжнародного зіставлення навіть в умовах повномасштабної агресивної війни Росії. Однак у нещодавньому звіті організації «EU Neighbours East» зазначаються значні прогалини в якості, стандартизації та зручності використання наборів даних, розбитих за статтю, та відкритих даних,⁹² особливо там, де збір даних був порушений війною. Посилення національної статистики з питань гендерної рівності відповідно до європейських стандартів залишається пріоритетом, зокрема через запровадження опитувань щодо гендерно зумовленого насильства, а також щодо того, як жінки й чоловіки використовують свій час, поряд із моніторингом участі дорослих у навчанні впродовж життя.⁹³ Розвиток

інтерсекційного збору даних, розбитих за статтю, етнічною приналежністю, віком, інвалідністю, місцем проживання та іншими формами соціальної виключеності, є надзвичайно важливим для визначення груп, які найбільше постраждали від війни, та розробки цілеспрямованих заходів на основі фактичних даних у сферах відновлення, економічного зміцнення, врядування та цифрової безпеки.

Висновки та перспективи

Прогрес у напрямку гендерної рівності та реалізації прав жінок в Україні проявляється у зміцненні законодавства, політичних зобов'язаннях та інституційних реформах, що відповідають стандартам Ради Європи та міжнародним нормам. Жінки роблять значний внесок у сфері управління, дипломатії та соціальної згуртованості. Вони відіграють центральну роль у сприянні інклюзивному та мирному відновленню та відбудові країни, проте залишаються менш помітними на офіційних міжнародних аренах.

Попри посилення політичної участі та досягнення у збиранні статистичних даних щодо гендерної рівності, а також модернізовані статистичні системи, що сприяють обґрунтованому прийняттю рішень, структурні виклики, пов'язані з економічною гендерною нерівністю та насильством щодо жінок, залишаються. Тим часом стрімкі технологічні зміни та розвиток штучного інтелекту несуть як можливості, так і ризики, підкреслюючи необхідність подальших дій у всіх сферах та інклюзивного підходу до цифрового врядування, спрямованого на захист прав людини.

Лідерство, політична воля, ресурсне забезпечення та систематичне просування гендерної рівності й інтегрування гендерної проблематики на всіх етапах розробки політики мають основоположне значення. Підтримка з боку міжнародних партнерів, зокрема Ради Європи, яка продовжує тісно співпрацювати з Україною з метою просування демократичного врядування та прав людини, залишатиметься надзвичайно важливою для підтримання динаміки та просування реформ.

У перспективі перед Україною відкривається можливість відбудуватися ще сильнішою та стати прикладом у сфері гендерно чутливого правосуддя перехідного періоду, державного управління та дипломатії, як на етапах миротворчості та відновлення, так і за їх межами. Прогрес залежатиме від тісної співпраці між урядом, громадянським суспільством та міжнародними

партнерами, а також від забезпечення того, щоб погляди, участь та лідерство жінок залишалися центральними у формуванні напрямку розвитку країни. У процесі відбудови України поставлення питання гендерної рівності в центрі національного відновлення та реконструкції закладає основу для формування більш справедливого, сильного та стійкого суспільства.

Перелік літератури

EEAS. Реалізація програми «Жінки, мир і безпека». Доступно за посиланням: https://www.eeas.europa.eu/eeas/implementing-women-peace-and-security-agenda_en (доступ від 12 серпня 2025 р.)

EIGE (2025) Боротьба з кібернасильством щодо жінок та дівчат. Доступно за посиланням: https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls?language_content_entity=en (доступ від 21 квітня 2026 р.)

EU NeighboursEast (2025) *Гендерний компонент у відкритих даних України*. Доступно за посиланням: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/publications/gendernyj-komponent-u-vidkrytyh-danyh-ukrayiny/> (доступ від 21 листопада 2025 р.)

GPPAC (2025). *Сміливість у кризі: Жінки, які формують шлях України до миру*, 6 березня 2025 р. Новини. Доступно за посиланням: <https://www.gppac.net/news/courage-crisis-women-shaping-ukraines-path-peace> (доступ від 16 грудня 2025 р.)

lclaves (2018) *«Жінки в цифрову епоху»*. Видавничий дім Європейської комісії, Генеральний директорат з питань комунікаційних мереж, контенту та технологій. Доступно за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9ec48ac6-234b-11e8-ac73-01aa75ed71a1> (доступ від 4 листопада 2025 р.)

ICTJ (2025). *Важлива віха для перехідного правосуддя в Колумбії: ICTJ вітає перші вирoki Спеціальної юрисдикції миру*. Оприлюднено 19.09.2025. Доступно за посиланням: <https://www.ictj.org/latest-news/milestone-transitional-justice-colombia-ictj-welcomes-first-sentences-special> (доступ від 19 січня 2026 р.)

IPU Parline (2025) *Глобальні дані про національні парламенти*. Доступно за посиланням: <https://data.ipu.org/parliament/UA/UA-LC01/election/UA-LC01-E20141026> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

IPU Parline (глобальна база IPU). *Глобальні дані про національні парламенти*. Доступно за посиланням: <https://data.ipu.org/parliament/UA/UA-LC01/election/UA-LC01-E20141026/> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

JURFEM, Аналітичний центр JURFEM (2025) *Аналітична записка*. Доступно за посиланням: <https://jurfem.com.ua/aktualna-sytuatsiya-hzn-zmb-cedaw/> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

OSAGI (2025) *«Знакова резолюція «Жінки, мир та безпека»*. Доступно за посиланням: <https://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/> (доступ від 8 жовтня 2025 р.)

SecurityWomen. Україна. Доступно за посиланням: <https://www.securitywomen.org/unscr-1325-and-national-action-plans-nap/ukraine> (доступ 28 жовтня 2025 р.)

The Global Economy.com. (Світова економіка) Україна: Розвиток людського потенціалу. Доступно за посиланням: https://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/human_development/ (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

UNFPA (2025) *Звіт про регіональну ситуацію*. Доступно за посиланням: <https://eeca.unfpa.org/en/publications/unfpa-regional-response-ukraine-emergency-situation-report-26-13-february-2025> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Women in Tech Ukraine (Жінки в IT-галузі України, WiT) (без дати) *Women in Tech Ukraine*. Доступно за посиланням: <https://womenintech.com.ua/> (доступ від 18 листопада 2025 р.)

World Vision (2024) *Гендерне насильство в Україні в умовах війни. Звіт про оцінку*. Доступно за посиланням: <https://www.wvi.org/publications/research/ukraine/gender-based-violence-ukraine-amid-war-assessment-report> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Wtech (2023) *Спільнота з розширення можливостей для жінок у сфері технологій в Україні. Wtech відкриває відділення у 23 країнах*. Доступно за посиланням: <https://techukraine.org/2023/09/08/ukrainian-women-in-tech-empowerment-community-wtech-establishes-chapters-in-23-countries/> (доступ від 18 листопада 2025 р.)

Баркер, К. (2024) *Боротьба з насильством проти жінок та дівчат, що здійснюється за допомогою технологій*. Документ для обговорення. Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/gec-pc-evio-2024-5-gec-cdpceviiodiscussionpaper11sep24-2749-5696-6410-1/1680b1cbf3> (доступ від 4 листопада 2025 р.)

Баркер, К. (Barker, K., 2024) *Нові практики в розслідуванні та в притягненні до відповідальності за вчинення цифрового насильства стосовно жінок*. Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/guidelines-on-dvaw-eng-2773-4717-8763-rev/1680b29ce9> (доступ від 4 листопада 2025 р.)

Бартолетті, І. та Ксенедіс, Р. (Bartoletti, I. and Xenedis, R., 2023) *Дослідження впливу систем штучного інтелекту, їхнього потенціалу для сприяння рівності, зокрема гендерній рівності, та ризиків, які вони можуть спричинити в контексті недискримінації*. Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/prems-112923-gbr-2530-etude-sur-l-impact-de-ai-web-a5-1-2788-3289-7544/1680ac7936> (доступ від 29 жовтня 2025 р.)

Бусол, К., Оверченко, П. (Busol, K., Overchenko, P., 2025) *Використання технологій в Україні під час розслідування злочинів на сексуальному та гендерному ґрунті*. Just Security. Доступно за посиланням: <https://www.just-security.org/112999/ukraine-tech-sexual-gender-based-crime-investigations/> (доступ від 20 листопада 2025 р.)

Верховна Рада України (2005) *Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей для жінок і чоловіків»*. Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (доступ від 16 жовтня 2025 р.)

Верховна Рада України (2017) *Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»*. Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Всесвітній економічний форум (2022) *«Глобальний звіт про гендерний розрив»*. Доступно за посиланням: <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2022/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Генеральна Асамблея ООН (2024). *Резолюція 79/152 «Про активізацію зусиль, спрямованих на ліквідацію всіх форм насильства щодо жінок і дівчат: цифрове середовище»*. Доступно за посиланням: <https://docs.un.org/en/A/RES/79/152> (доступ від 3 листопада 2025 р.)

Генеральна Асамблея ООН (2024). *Резолюція ООН № 78/265 щодо використання можливостей безпечного, надійного та достовірного штучного інтелекту для сталого розвитку*. Доступно за посиланням: <https://docs.un.org/en/A/res/78/265> (доступ від 3 листопада 2025 р.)

Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй. *Конвенція про статус біженців 1951 року та Протокол 1967 року, що стосується статусу біженців*. Доступно за посиланням: <https://www.unhcr.org/media/1951-refugee-convention-and-1967-protocol-relating-status-refugees> та https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (доступ від 28 жовтня 2025 р.)

Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (2017). *Лист Генерального секретаря від 29 березня 2017 року на ім'я Голови Ради Безпеки та Додаток II: «ОСТАТОЧНА УГОДА ПРО ПРИПИНЕННЯ КОНФЛІКТУ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ СТАБІЛЬНОГО І ТРИВАЛОГО МИРУ»*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/1298667?v=pdf> (останній доступ від 20 січня 2026 р.)

Державна служба статистики України (2021) *Показники для моніторингу гендерної рівності в Україні*. Доступно за посиланням: <https://stat.gov.ua/uk/page-contents/tsil-5-henderna-rivnist> (доступ від 21 листопада 2025 р.)

Державна служба статистики України (2025). *Жінки та чоловіки в Україні*. Доступно за посиланням: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zhinky-i-choloviky-v-ukrayini-2024> (доступ від 28 січня 2026 р.)

Європейська комісія (2021) *Притягнення до кримінальної відповідальності за гендерне насильство проти жінок у європейських державах, включаючи насильство, вчинене за допомогою ІКТ*. Брюссель: Європейська комісія / Європейська мережа юридичних експертів з питань гендерної рівності та недискримінації. Доступно за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/25712c44-4da1-11ec-91ac-01aa75ed71a1> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Європейська комісія. *Шлях України до вступу в ЄС*. Доступно за посиланням: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_en (доступ від 19 січня 2026 р.)

Європейська Рада (2022) *Висновки Ради щодо питань жінок, миру та безпеки*. Доступно за посиланням: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/11/14/council-conclusions-on-women-peace-and-security/> (доступ від 11 жовтня 2025 р.)

Європейська служба зовнішніх справ (EEAS, 2018) *Стратегічний підхід ЄС до питань жінок, миру та безпеки*. Доступно за посиланням: <https://www.coe-civ.eu/kh/eu-strategic-approach-to-women-peace-and-security-wps> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Європейська служба зовнішніх справ (EEAS, 2021) *План дій з гендерних питань III та основні напрями діяльності ЄС*. Доступно за посиланням: https://www.eeas.europa.eu/eeas/gender-action-plan-iii-its-key-areas-eu-engagement_en (доступ від 13 жовтня 2025 р.)

Європейський парламент (2024) *Кібернасильство проти жінок в ЄС*. Доступно за посиланням: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2024\)767146](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2024)767146) (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Європейський Союз, 2024. *Директива (ЄС) 2024/1385 Європейського Парламенту та Ради від 14 травня 2024 року про боротьбу з насильством стосовно жінок і домашнім насильством PE/33/2024/REV/1*. Доступно за посиланням: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj/eng> (доступ від 3 листопада 2025 р.)

Зарицька, Н. та ін., (2024). *Потреби та проблеми українських підприємців в умовах повномасштабної війни*. Міністерство міжнародного розвитку Великої Британії (UK International Development), Київська школа економіки. Доступно за посиланням: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/potrebi-ta-problemi-ukrayinskih-pidpriyemits-v-umovah-povnomasshtabnoyi-viyni-kiyivska-shkola-ekonomiki-y-abt-britain-predstavili-spilne-doslidzhennya-za-spriyannya-mintsifri-minekonomiki-ofisu-z-r/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Кабінет Міністрів України (2022) *Постанова Кабінету Міністрів України (16.12.2022). Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 "Жінки, мир, безпека" на період до 2025 року*. Доступно за посиланням: Мережа координаторів з питань резолюції «Жінки, мир і безпека». Україна. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80/ed20221216#Text> (доступ від 28 жовтня 2025 р.)

Кальвет-Мартінес, Е. (Calvet-Martinez, E.) (2023) *Перехідне правосуддя в контексті війни в Україні. WAR, Випуск 5*. Доступно за посиланням: <https://geopolitique.eu/en/articles/transitional-justice-in-the-context-of-the-war-in-ukraine/> (доступ від 18 листопада 2025 р.)

Київська школа економіки та Abt Britain (2024) *Потреби та проблеми українських підприємств в умовах повномасштабної війни*. Київ: Київська школа економіки. Доступно за посиланням: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/potrebi-ta-problemi-ukrayinskih-pidpriyemits-v-umovah-povnomasshtabnoyi-viyni-kiyivska-shkola-ekonomiki-y-abt-britain-predstavili-spilne-doslidzhennya-za-spriannya-mintsifri-minekonomiki-ofisu-z-r/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Київський центр глобальних урядових технологій (без дати). *Чому Україна є привабливою можливістю для підприємств, які прагнуть розширити свою діяльність*. Доступно за посиланням: <https://www.kyivgovtechcentre.org/ukraine-opportunity> (доступ від 18 листопада 2025 р.)

Комітет CEDAW (2013) *Загальна рекомендація № 30 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок під час запобігання конфліктам, конфліктних і постконфліктних ситуацій*. Доступно за посиланням: <https://www.refworld.org/docid/5268d2064.html> (доступ від 12 жовтня 2025 р.)

Комітет CEDAW (2014) *Загальна рекомендація № 32 щодо гендерних аспектів статусу біженців, надання притулку, громадянства та безгромадянства жінок*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/807254?l-n=en&v=pdf> (доступ від 14 жовтня 2025 р.)

Комітет CEDAW (2025) *Інформація, отримана від України щодо виконання заключних зауважень до її дев'ятої періодичної доповіді*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/4086223/files/CEDAW> (доступ від 20 листопада 2025 р.)

Комітет ООН з питань ліквідації дискримінації стосовно жінок (2013) *Загальна рекомендація № 30*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/764506> (доступ від 14 жовтня 2025 р.)

Конституція України (1996) *Вісник Верховної Ради України (ВВР), № 30, стаття 141, переглянута 1 січня 2020 р.* Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (доступ від 16 жовтня 2025 р.)

Кох Л., Руссо Ріва М.П., Штайнерт (Koch, L., Russo Riva, M.P. & Steinert, J.I.) (2025) *«Технологічно опосередковане гендерне насильство проти політично активних жінок», Trauma, Violence & Abuse (Травма, насильство та зловживання)*. Доступно за посиланням: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/15248380251343185> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Лазару, Е. та Замфір, І. (Lazarou, E., Zamfir, I.) (2021) *Жінки у зовнішній політиці та міжнародній безпеці: до гендерної рівності ще далеко*. Брифінг Європейського парламенту. Доступно за посиланням: <https://www.europeansources.info/record/women-in-foreign-affairs-and-international-security-still-far-from-gender-equality/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Міжнародний парламентський союз. *Щомісячний рейтинг жінок у національних парламентах (2025)*. Доступно за посиланням: <https://data.ipu.org/women-ranking> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

Міністерство внутрішніх справ України (2024). *«Кількість випадків домашнього насильства зросла на 20%: Міністерство внутрішніх справ та Верховна Рада працюють над посиленням відповідальності»*. Доступно за посиланням: <https://mvs.gov.ua/news/kilkist-vipadkiv-domasnyogo-nasilstva-zroslo-na-20-mvs-ta-parlament-praciuiut-nad-posilenniam-vidpovidalnosti-1> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

Міністерство внутрішніх справ України (2025) *Національне законодавство про рівні права та можливості жінок і чоловіків*. Доступно за посиланням: <https://mvs.gov.ua/uk/activity/rivni-prava-ta-mozlivosti> (доступ від 16 жовтня 2025 р.)

Міністерство внутрішніх справ України (без дати) *Що таке «домашнє насильство» з точки зору закону?* Доступно за посиланням: <https://mvs.gov.ua/activity/domestic-violence> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Міністерство Європи та закордонних справ Франції (2025) *Міжнародна стратегія Франції щодо феміністичної зовнішньої політики (2025–2030)*. Доступно за посиланням: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/le-ministere/publications-programmes-et-documentation-institutionnelle/publications/documents-institutionnels/strategie-internationale-de-la-france-pour-une-diplomatie-feministe-2025-2030> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Міністерство закордонних справ України (2021). *Угода про асоціацію між Україною та ЄС*. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciju-mizh-ukrayinoyu-ta-yes> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Міністерство закордонних справ України (2025) *Коментар до щорічної доповіді Генерального секретаря ООН про сексуальне насильство в умовах конфлікту*. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-ukrayini-shhodo-richnoyi-dopovidi-genseka-oon-na-temu-seksualne-nasilstvo-povyazane-z-konfliktom-za-2024-rik> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Міністерство закордонних справ України (2025) *Проект «Жіноче обличчя дипломатії», представлений на «Книжковому арсеналі 2025»*, 31 травня 2025 року. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/news/proyekt-zhinoche-oblichhya-v-diplomatiyi-prezentuvali-na-knizhkovomu-arsenali-2025> (доступ від 19 листопада 2025 р.)

МКС (2021) *Римський статут Міжнародного кримінального суду*. Доступно за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588 (доступ від 19 листопада 2025 р.)

ОБСЄ (2019) *«Дослідження щодо насильства над жінками, проведене під керівництвом ОБСЄ: звіт про результати в Україні»*. Доступно за посиланням: <https://www.osce.org/uk/node/440312> (доступ від 27 жовтня 2025 р.)

ОБСЄ-БДІПЛ (2018) *Дослідження ефективності механізмів забезпечення гендерної рівності на регіональному рівні в Україні: подальші кроки. Дослідження, проведене на замовлення ОБСЄ/БДІПЛ*. Доступно за посиланням: <https://odihr.osce.org/uk/node/399617> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

ОЕСР (2018) *«Подолання цифрового гендерного розриву: інтеграція, підвищення кваліфікації, інновації»*. Видавництво ОЕСР. Доступно за посиланням: <https://www.enterprise-development.org/bridging-the-digital-gender-divide-in-clude-upskill-innovate-oecd-2018/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

ООН Жінки (2018). *Значуща участь жінок у переговорах про мир та виконанні мирних угод: Звіт про засідання Експертної групи*. Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/10/egm-report-womens-meaningful-participation-in-negotiating-peace>, (останній доступ від 18 січня 2026 р.)

ООН Жінки (2019) *«Розуміння маскулінності та гендерної рівності в секторі безпеки України»*. Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/digital-library/publications/2022/06/rozuminnya-maskulinnosti-ta-gendernoyi-rivnosti-v-sektori-bezpeky-ukrayiny-za-mizhnarodnoyu-metodolohiyeyu-doslidzhennya-choloviky-ta-genderna-rivnist-spetsialne-vydannya-sektor-bezpeky-v-ukrayini> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

ООН Жінки (2022 р.) *«Гендерний експрес-аналіз в Україні»*. Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/05/rapid-gender-analysis-of-ukraine> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

ООН Жінки (2025) «Факти та цифри: Лідерство жінок та їхня участь у політиці». Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures> (доступ від 19 листопада 2025 р.)

ООН Жінки в Україні (2024) 80 українських підприємців розпочали шлях до трансформації свого бізнесу на відкритті освітньої програми «Мрій та Досягай». Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/stories/pres-reliz/2024/12/80-ukrayinskykh-pidpryemyts-rozpochaly-shlyakh-do-transformatsiyi-svooho-biznesu-na-vidkrytti-osvitnoyi-prohramy-mriy-ta-dosyahay> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

ООН Жінки в Україні, «Жінки, мир і безпека». Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/shcho-my-robymo/zhinky-myr-ta-bezpeka> (доступ від 28 жовтня 2025 р.)

Організація Об'єднаних Націй (2023). Оцінка впливу на людей. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/otsinka-vplyvu-viyny-na-lyudey> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Організація Об'єднаних Націй (2025). Три роки повномасштабної війни в Україні звели нанівець десятиліття прогресу в галузі прав жінок, їхньої безпеки та економічних можливостей, 19 лютого 2025 року. Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/02/three-years-of-full-scale-war-in-ukraine-roll-back-decades-of-progress-for-womens-rights-safety-and-economic-opportunities> (доступ від 25 жовтня 2025 р.)

Парламентська асамблея Ради Європи (2023) Сексуальне насильство в умовах збройного конфлікту. Резолюція 2476 (2023 р.) Доступно за посиланням: <https://pace.coe.int/en/files/31572/html> (доступ від 20 листопада 2025 р.)

Парламентська асамблея Ради Європи (2023). Подолання цифрового розриву: сприяння рівному доступу до цифрових технологій. Резолюція № 2510. Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://pace.coe.int/en/files/33001/html> (доступ від 4 листопада 2025 р.)

Піга, Г., Лахузен, В. (Piga, G., Lahousen, V.) (2012). «CEDAW та резолюції Ради Безпеки ООН «Жінки, мир і безпека» для просування гендерної рівності». ООН Жінки, Фаунтейн Джорджія (Fountain Georgia), 2012. Доступно за посиланням: <https://portal.trainingcentre.unwomen.org/resource-centre/entry/46978/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

ПРООН (2023) Гендерний профіль України. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/gender-na-rivnist/genderniy-profil-ukraini> (доступ від 18 листопада 2025 р.)

ПРООН в Україні (2023) *Лідерки, які керують державною цифровою трансформацією: надихаючі історії про інновації та вплив під час війни в Україні*. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/liderky-yaki-keruyut-derzhavnoyu-tsyfrovoyu-transformatsiyeu-na-dykhayuchi-istoriyi-pro-innovatsiyi-ta-vplyv-pid-chas-viyny-v-ukrayini> (доступ від 16 листопада 2025 р.)

Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (2017). *Лист Генерального секретаря від 29 березня 2017 року на ім'я Голови Ради Безпеки та Додаток II: ЗАКЛЮЧНА УГОДА ПРО ПРИПИНЕННЯ КОНФЛІКТУ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ СТАБІЛЬНОГО ТА ТРІВАЛОГО МИРУ*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/1298667?v=pdf> (доступ від 20 січня 2026 року)

Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (2025). *Жінки, мир і безпека. Доповідь Генерального секретаря*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/4090738?ln=en&v=pdf> (доступ від 28 січня 2026 р.)

Рада Європи (2003). *Rec(2003)3 – Рекомендація Комітету Міністрів державам-членам щодо збалансованої участі жінок і чоловіків у прийнятті політичних та громадських рішень*. Доступно за посиланням: <https://search.coe.int/cm?i=09000016805e0848> (доступ від 18 грудня 2025 р.)

Рада Європи (2010) *Рекомендація CM/Rec(2010)10 про роль жінок і чоловіків у недопущенні й вирішенні конфліктів та зміцненні миру*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/09000016807b7fe0> (доступ від 7 жовтня 2025 р.)

Рада Європи (2021). *Загальна рекомендація GREVIO № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок*, прийнята 20 жовтня 2021 року. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/grevio-2021-20-first-general-recommendation-ukr/1680a4ad92> (доступ від 30 грудня 2025 р.)

Рада Європи (2022) *«Україна ратифікувала Стамбульську конвенцію»*. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/ukraine-ratifies-the-istanbul-convention> (доступ від 16 жовтня 2025 р.)

Рада Європи (2022) *План дій Ради Європи для України на 2023–2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова»*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/action-plan-ukraine-2023-2026-ukr/1680aa8282> (доступ від 12 серпня 2025 р.)

Рада Європи (2024) *«Після ратифікації: Перспективні практики для просування імплементації Стамбульської конвенції»*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/ukr-2024-after-ratification-promising-practices-of-ic-ukr/1680afa03b> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Рада Європи (2024) *Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/1680afae3c> (доступ від 29 жовтня 2025 р.)

Рада Європи (2024) *Стратегії Ради Європи щодо забезпечення гендерної рівності на 2024–2029 роки*. Доступно за посиланням: <https://search.coe.int/cm/?i=0900001680ae569b> (доступ від 20 листопада 2025 р.)

Рада Європи (2024). *Рамкова конвенція про штучний інтелект*. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-frame-work-convention-on-artificial-intelligence> (доступ від 29 жовтня 2025 р.)

Рада Європи (2025) *Коротка інформація про Раду Європи. Рада Європи та Україна*. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/about-coe> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Рада Європи, Лансаротський комітет (2017), *Пояснювальний висновок щодо застосовності Лансаротської конвенції до сексуальних злочинів щодо дітей, яким сприяє використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/t-es-2017-03-en-final-interpretative-opinion/168071cb4f> (доступ від 8 січня 2026 р.)

Рада Європи. *Європейська конвенція з прав людини*. Доступно за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Рада Європи. *Проект Ради Європи «Сприяння гендерній рівності в Україні» (Pro-GE)*. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/promoting-gender-equality-in-ukraine-pro-ge-> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Рада з міжнародних відносин (2025) *Участь жінок у мирних процесах*. Доступно за посиланням: <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes> (доступ від 19 листопада 2025 р.)

Рада з міжнародних відносин (2025) *Участь жінок у мирних процесах. Приклад України*. Доступно за посиланням: <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/ukraine> (доступ від 19 листопада 2025 р.)

Рада ООН з прав людини (2018) *Звіт Спеціального доповідача з питань насильства щодо жінок: насильство в Інтернеті щодо жінок і дівчат*. A/HRC/38/47. Доступно за посиланням: <https://docs.un.org/en/A/HRC/38/47> (доступ від 4 листопада 2025 р.)

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН (2024) № 79/152 – *Активізація зусиль, спрямованих на ліквідацію всіх форм насильства щодо жінок і дівчат: цифрове середовище*. Доступно за посиланням: <https://docs.un.org/en/A/RES/79/152> (доступ від 3 листопада 2025 р.)

Суейн А. та О'Рурк К. (2015 р.), *Посібник із Загальної рекомендації № 30 CEDAW та резолюцій Ради Безпеки ООН щодо жінок, миру та безпеки*. ООН Жінки (UN Women). Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/8/guidebook-cedawgeneralrecommendation30-womenpeacesecurity> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Україна та Рамкова програма сталого розвитку ООН, 2025–2029 рр. Доступно за посиланням: https://unsdg.un.org/sites/default/files/2024-05/Ukraine_Cooperation_Framework_Results_Framework_2025_2029.pdf (доступ від 17 грудня 2025 р.)

Український жіночий фонд (2025) *Індекс гендерної рівності в Україні*. Доступно за посиланням: <https://uwf.org.ua/en/ukraine-launches-gender-equality-index-results-reveal-alignment-with-european-values/> (доступ від 21 квітня 2026 р.)

Українські національні новини (2024). *«Невтішна статистика випадків домашнього насильства: за 2023 рік кількість кримінальних проваджень в Україні зросла вдвічі»*. Доступно за посиланням: <https://unn.ua/news/nevtishna-statystyka-vypadkiv-domashnoho-nasylstva-za-2023-rik-kilkist-kryminalnykh-provazhen-v-ukraini-zroslo-vdvichi> (доступ від 24 жовтня 2025 р.)

Уряд України (2021) *Дев'ятий періодичний звіт, поданий Україною відповідно до статті 18 Конвенції, термін подання – 2021 рік: Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок*. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/3958884?ln=en> (доступ від 12 жовтня 2025 р.)

Уряд України (2024) *Національна доповідь за результатами комплексного огляду виконання Пекінської декларації та Платформи дії (1995) у 2020–2024 роках*. Травень 2024 р. Доступно за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/di-yalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (доступ від 21 листопада 2025 р.)

Фінське національне агентство з питань освіти (2024). Подальша підтримка урядом Фінляндії розвитку професійної освіти та навчання (ПОН) в Україні у 2024–2026 роках, Bridge2Skills – гендерний аналіз. GOV.UA. Портал уряду. Цілі сталого розвитку та Україна. Доступно за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina> (доступ 17 грудня 2025 р.)

ЮНЕСКО (2024) *Боротьба проти гендерно зумовленого насильства, що здійснюється за допомогою технологій*. Доступно за посиланням: <https://www.unesco.org/en/articles/fight-against-technology-facilitated-gender-based-violence> (доступ від 3 листопада 2025 р.)

Примітки

1. IPU (Міжпарламентський союз). Щомісячний рейтинг жінок у національних парламентах. <https://data.ipu.org/women-ranking/>
2. IPU Parline (глобальна база IPU). Глобальні дані про національні парламенти. Доступно за посиланням: <https://data.ipu.org/parliament/UA/UA-LC01/election/UA-LC01-E20141026/>, доступ від 25 жовтня 2025 р.
3. Український жіночий фонд (2025). Індекс гендерної рівності в Україні. Доступно за посиланням: https://uwf.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/gender_index_ukr_web.pdf, доступ від 25 жовтня 2025 р.
4. The Global Economy.com. (Світова економіка) Україна: Розвиток людського потенціалу. Доступно за посиланням: https://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/human_development/, доступ від 25 жовтня 2025 р.
5. Всесвітній економічний форум (2022) Глобальний звіт про гендерний розрив. Доступно за посиланням: https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf, доступ від 25 жовтня 2025 р.
6. Український жіночий фонд (2025). Індекс гендерної рівності в Україні. Доступно за посиланням: https://uwf.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/gender_index_ukr_web.pdf, доступ від 25 жовтня 2025 р.
7. Організація Об'єднаних Націй (2025). Три роки повномасштабної війни в Україні звели нанівець десятиліття прогресу в галузі прав жінок, їхньої безпеки та економічних можливостей, 19 лютого 2025 року. Доступно за посиланням: <https://ukraine.un.org/en/289777-three-years-full-scale-war-ukraine-roll-back-decades-progress-women's-rights-safety-and>, доступ від 25 жовтня 2025 р.
8. UNFPA (Фонд ООН у галузі народонаселення, 2025). Регіональний звіт про ситуацію, 5 серпня 2025 року. Доступно за посиланням: https://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/2025-08/Ukraine%20Regional%20SitRep%20-%206_months_2025.pdf, доступ від 25 жовтня 2025 р.

9. «ООН Жінки» та міжнародна організація «CARE». «Експрес гендерний аналіз України», 2022 рік. Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/05/rapid-gender-analysis-of-ukraine>, доступ від 24 жовтня 2025 р.
10. Організація Об'єднаних Націй (2023). Оцінка впливу на людей, с. 19. Доступно за посиланням: https://ukraine.un.org/sites/default/files/2023-06/undp-ua-hia-p_1.pdf, доступ від 25 жовтня 2025 р.
11. UNFPA (Фонд ООН у галузі народонаселення, 2025). Регіональний звіт про ситуацію, 5 серпня 2025 р., доступ від 25 жовтня 2025 р.
12. Зарицька, Н. та ін., (2024). Проблеми та потреби українських підприємств в умовах повномасштабної війни. Міністерство міжнародного розвитку Великої Британії (UK International Development), Київська школа економіки. Доступно за посиланням: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/01/Problemi_ta_viklivi_zhinok_pidpriyemits_310124.pdf
13. Організація Об'єднаних Націй (2023). Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-09/undp-ua-hia-ukr-2.pdf>, доступ від 25 жовтня 2025 р.
14. Уряд України (2024) *Національна доповідь за результатами комплексного огляду виконання Пекінської декларації та Платформи дій (1995) у 2020–2024 роках*. Травень 2024 р. Доступно за посиланням: <https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2025/05/naczialna-dopovid.pdf> (доступ від 21 листопада 2025 р.).
15. Фінське національне агентство з питань освіти (2024). Подальша підтримка урядом Фінляндії розвитку професійної освіти та навчання (ПОН) в Україні у 2024–2026 роках, Bridge2Skills – гендерний аналіз.
16. ОБСЄ (2019). Опитування щодо насильства над жінками, проведене організацією ОБСЄ. Благополуччя та безпека жінок. Звіт про результати в Україні. Доступно за посиланням: https://www.osce.org/files/f/documents/1/3/440312_0.pdf, доступ від 27 жовтня 2025 р. Україномовна версія доступна за посиланням: https://www.osce.org/files/f/documents/0/8/440318_0.pdf, доступ від 27 жовтня 2025 р.
17. Гуманітарна організація World Vision (2024) Гендерне насильство в Україні в умовах війни: Звіт за результатами оцінки. Доступно за посиланням: <https://www.wvi.org/sites/default/files/2024-10/Gender-Based%20Violence%20EN.pdf>, доступ від 25 жовтня 2025 р.

18. Міністерство внутрішніх справ України (2024). «Кількість випадків домашнього насильства зросла на 20%: Міністерство внутрішніх справ та Верховна Рада працюють над посиленням відповідальності». Доступно за посиланням: <https://mvs.gov.ua/news/kilkist-vipadkiv-domasnyogo-nasilstva-zrosla-na-20-mvs-ta-parlament-praciuiut-nad-posilenniam-vidpovidalnosti-1>, доступ від 25 жовтня 2025 р.
19. Міністерство закордонних справ України (2025). «Коментар Міністерства закордонних справ України до Міжнародного дня боротьби з сексуальним насильством, пов'язаним з конфліктом». (19 червня 2025 р.) Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-do-mizhnarodnogo-dnya-borotbi-z-seksualnim-nasilstvom-povyazanim-z-konfliktom>, доступ від 25 жовтня 2025 р.
20. Європейський суд з прав людини (2025 р.) *Україна та Нідерланди проти Росії [GC]* - 43800/14, 8019/16, 28525/20 та ін. Рішення від 9.7.2025 [GC] Доступно за посиланням: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-244292>, доступ від 17 грудня 2025 р.
21. Міністерство внутрішніх справ України. Українське законодавство щодо забезпечення рівних прав і можливостей для жінок і чоловіків. Доступно за посиланням: <https://mvs.gov.ua/activity/rivni-prava-ta-mozlivosti/normativno-pravovi-dokumenti/nacionalne-zakonodavstvo-z-pitan-zabezpechennya-rivnix-prav-ta-mozlivostei-zinok-i-colovikiv>, доступ від 16 жовтня 2025 р.
22. Верховна Рада України. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>, доступ від 16 жовтня 2025 р.
23. Верховна Рада України. Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>, доступ від 24 жовтня 2025 р.
24. ООН Жінки в Україні, «Жінки, мир і безпека». Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/shcho-my-robymo/zhinky-myr-ta-bezpeka>, доступ від 28 жовтня 2025 р.
25. Уряд України наразі реалізує свій другий Національний план дій з виконання резолюції «Жінки, мир і безпека». Перший план було ухвалено у 2016 році, в період війни, і він охоплював період з 2016 по 2020 рік. Другий план охоплює період з 2021 по 2025 рік і був переглянутий у 2022 році з метою врахування нагальних потреб, що виникли внаслідок повномасштабного вторгнення. Робота над розробкою третього національного плану дій вже триває.

26. SecurityWomen. Україна. Доступно за посиланням: <https://www.securitywomen.org/unsr-1325-and-national-action-plans-nap/ukraine>, доступ 28 жовтня 2025 р.
27. Розпорядження Кабінету Міністрів України (16.12.2022). «Про затвердження Національного плану дій щодо виконання резолюції 1325 Ради Безпеки ООН «Жінки, мир і безпека» на період до 2025 року». Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-%D1%80/ed20221216>, доступ 28 жовтня 2025 р.
28. GOV.UA. Портал уряду. Цілі сталого розвитку та Україна. Доступно за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ku-ta-ukrayina>, доступ 17 грудня 2025 р.
- Рамкова програма співробітництва між Україною та ООН у галузі сталого розвитку 2025–2029. Доступно за посиланням: <https://ukraine.un.org/uk/download/197898/306811>, доступ 17 грудня 2025 р.
29. Україна прийняла План відновлення у 2022 році. Доступно за посиланням: <https://www.urc-international.com/past-conferences/urc22/urc2022-recovery-plan>. Цей план супроводжується спеціальними тематичними планами. Усі документи доступні станом на 31 січня 2026 року. Див. перелік та посилання:

Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року та операційний план заходів з її реалізації у 2024–2027 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 р. № 821-р) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-p#Text>

Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та операційний план заходів з її реалізації у 2025–2027 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 р. № 1163-р). Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>

Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р). Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.09.2024 р. № 922-р) та операційний план заходів з її реалізації у 2024–2027 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 р. № 1091-р). Доступно за посиланням <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-2024-%D1%80#n225>

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2020 р. № 695 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 р. № 940) в частині аналізу завдань за напрямками «Нові робочі місця, інвестиції та розвиток бізнесу», «Культурні послуги та формування національної ідентичності», «Соціальні послуги та формування інклюзивного суспільства». Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#Text>

Стратегія розвитку системи охорони здоров'я на період до 2030 року та операційний план заходів з її реалізації у 2025–2027 роках (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.05.2025 р. № 34-р). Доступно за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2025-p#Text>, доступ від 31 січня 2026 р.

30. Рада Європи в стислому викладі. Рада Європи та Україна. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/the-coe/about-coe>, доступ від 24 жовтня 2025 р.
31. Рада Європи. Європейська конвенція з прав людини. Доступно за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004, доступ від 24 жовтня 2025 р.
32. Рада Європи (2022). Україна ратифікувала Стамбульську конвенцію. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/ukraine-ratifies-the-istanbul-convention>, доступ від 16 жовтня 2025 р.
33. Рада Європи (2024). «Після ратифікації: Перспективні практики для просування імплементації Стамбульської конвенції». Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/ukr-2024-after-ratification-promising-practices-of-ic-ukr/1680afa03b>
34. JURFEM, Аналітичний центр (квітень 2025 р.) Аналітична записка. Доступно за посиланням: <https://jurfem.com.ua/aktualna-sytuatsiya-hzn-zmb-cedaw/>
35. Рада Європи (2025). GREVIO здійснює свій перший візит з базової оцінки до України. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-carries-out-its-first-baseline-evaluation-visit-to-ukraine>, доступ від 18 грудня 2025 р.
36. Рада Європи. Проєкт Ради Європи «Сприяння гендерній рівності в Україні» (Pro-GE). Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/promoting-gender-equality-in-ukraine-pro-ge->, доступ від 24 жовтня 2025 р.

37. Міністерство закордонних справ України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-ta-yes>, доступ від 24 жовтня 2025 р.
38. Європейська комісія. Шлях України до вступу в ЄС. Доступно за посиланням: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_en, останній доступ від 19 січня 2026 р.
39. OSAGI, Знакова резолюція «Жінки, мир та безпека». Доступно за посиланням: <https://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/>, доступ від 8 жовтня 2025 р.
40. Детальнішу інформацію щодо резолюцій див. на сайті «ООН Жінки», розділ «Глобальні норми та стандарти»: Мир і безпека, за посиланням https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/global-norms-and-standards#_WPS_resolutions
41. Піга, Г., Лахузен, В. (Piga, G., Lahousen, V.) (2012). «CEDAW та резолюції Ради Безпеки ООН «Жінки, мир і безпека» для просування гендерної рівності». ООН Жінки, Фаунтейн Джорджія (Fountain Georgia), 2012. Доступно за посиланням: https://trainingcentre.unwomen.org/RESOURCES_LIBRARY/Resources_Centre/Using%20CEDAW%20and%20UNSCR%20for%20Advancing%20GE%20training%20manual%20eng.pdf, доступ від 5 січня 2026 р.
42. Свейн, А. О'Рурк, К. (Swaine, A. O'Rourke, C.) (2015). Посібник щодо Загальної рекомендації № 30 Комітету з питань ліквідації дискримінації жінок (CEDAW) та резолюцій Ради Безпеки ООН «Жінки, мир і безпека», ООН Жінки, 2015. Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2015/Guidebook-CEDAW-General-Recommendation-30-Women-Peace-Security-en.pdf>, доступ від 14 жовтня 2025 р.
43. Свейн, А. О'Рурк, К. (Swaine, A. O'Rourke, C.) (2015).
44. EEAS. Реалізація програми «Жінки, мир і безпека». Доступно за посиланням: https://www.eeas.europa.eu/eeas/implementing-women-peace-and-security-agenda_en, доступ від 12 серпня 2025 р.
45. ООН Жінки (2025) «Факти та цифри: Лідерство жінок та їхня участь у політиці». Доступно за посиланням: <https://www.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures>, доступ від 19 листопада 2025 р.
46. Рада з міжнародних відносин (2025) Участь жінок у мирних процесах. Доступно за посиланням: <https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes> (доступ від 19 листопада 2025 р.)

47. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй (2025). Жінки, мир і безпека. Доповідь Генерального секретаря. Доступно за посиланням: <https://digitallibrary.un.org/record/4090738?ln=en&v=pdf>, доступ від 28 січня 2026 р.
48. Лазару, Е. та Замфір, І. (Lazarou, E., Zamfir, I.) (2021) *Жінки у зовнішній політиці та міжнародній безпеці: до гендерної рівності ще далеко*. Брифінг Європейського парламенту. Доступно за посиланням: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/689356/EPRS_BRI%282021%29689356_EN.pdf, доступ від 18 листопада 2025 р.
- Рада Європи. *Досягнення збалансованої участі жінок і чоловіків у прийнятті політичних та суспільних рішень: вимога гендерної рівності та демократії*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/participation-femmes-et-hommes-brochure-en-a5/168078549f>, останній доступ від 18 листопада 2025 р.
49. Рада з міжнародних відносин. *Участь жінок у мирних процесах*.
50. ПРООН (2023) *Гендерний профіль України. Короткі факти*. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/gender-na-rivnist/genderniy-profil-ukraini>, останній доступ від 29 грудня 2025 р.
51. Європейський Союз, 2025. Гендерний розрив у дипломатії: шлях до гендерної рівності в дипломатії. Доступно за посиланням: <https://euneighbourseast.eu/young-european-ambassadors/blog/diplomatic-gender-gap-the-path-to-gender-equality-in-diplomacy/>, останній доступ від 29 грудня 2025 р.
52. Такі проєкти, як «Жіноче обличчя дипломатії», реалізовані у співпраці з Міністерством закордонних справ України, підкреслили роль жінок у формуванні зовнішньої політики України та просуванні гендерної рівності у дипломатичній сфері. Проєкт «Жіноче обличчя дипломатії» представлено на «Книжковому арсеналі 2025», 31 травня 2025 року. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/news/proyekt-zhinoche-oblichhya-v-diplomatiyi-prezentuvali-na-knizhkovomu-arsenali-2025>, останній доступ від 19 листопада 2025.
53. Наразі у Міністерстві оборони серед дванадцяти заступників міністра є дві жінки. Попри прогрес, ця кількість залишається непропорційно низькою, якщо порівнювати її з масштабами кадрового потенціалу та стратегічною важливістю збалансованого керівництва у сфері безпеки та оборони. Збільшення представництва жінок на вищих посадах – це не лише питання справедливості; це зміцнює інституційну стійкість, розширює оперативну перспективу та підвищує ефективність прийняття

рішень. Керівництво Міністерства оборони, доступно за посиланням: <https://mod.gov.ua/pro-nas/kerivnicztvo-ministerstva-oboroni-ukrayini>, останній доступ від 18 листопада 2025 р.

54. У червні 2024 року на Конференції з питань відновлення України в Берліні було засновано Альянс з гендерно відповідального та інклюзивного відновлення в Україні. Метою Альянсу є забезпечення того, щоб гендерна рівність та розширення прав і можливостей жінок займали провідне місце у процесах відновлення та відбудови в Україні. Доступно за посиланням, останній доступ від 20 листопада 2025 р.

Альянс очолює віцепрем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. Станом на листопад 2025 року Альянс об'єднав 21 уряд, представників приватного сектору, провідні міжнародні організації, агентства ООН, ЄС та численних партнерів з громадянського суспільства. Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/partnery/alyans-z-henderno-vidpovidalnoho-ta-inklyuzyvnoho-vidnovlennya-v-ukrayini/chleny-alyansu-0>, останній доступ від 20 листопада 2025 р.

55. Міністерство Європи та закордонних справ Франції (2025) *Міжнародна стратегія Франції щодо феміністичної зовнішньої політики* (2025–2030). Доступно за посиланням: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/le-ministere/publications-programmes-et-documentation-institutionnelle/publications/documents-institutionnels/strategie-internationale-de-la-france-pour-une-diplomatie-feministe-2025-2030>, доступ від 20 листопада 2025 р.
56. Кальвет-Мартінес, Е. (Calvet-Martinez, E.) (2023) *Перехідне правосуддя в контексті війни в Україні*. WAR, Випуск 5. Доступно за посиланням: <https://geopolitique.eu/en/articles/transitional-justice-in-the-context-of-the-war-in-ukraine/>, доступ від 18 листопада 2025 р.
57. Міністерство закордонних справ України (2025). Коментар МЗС України щодо щорічної доповіді Генерального секретаря ООН «Про сексуальне насильство в умовах конфлікту» за 2024 рік. Доступно за посиланням: <https://mfa.gov.ua/news/komentar-mzs-ukrayini-shchodo-richnoyi-dopovidi-genseka-onn-na-temu-seksualne-nasilstvo-povyazane-z-konfliktom-za-2024-rik>, останній доступ від 19 листопада 2020 р.
58. Комітет CEDAW (2025). Інформація, отримана від України щодо виконання заключних зауважень до її дев'ятої періодичної доповіді* [Дата отримання: 24 березня 2025 р.]. Доступно за посиланням: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n25/186/19/pdf/n2518619.pdf>, останній доступ від 20 листопада 2025 р.

59. Бусол, К., Оверченко, П. (Busol, K., Overchenko, P., 2025) *Використання технологій в Україні під час розслідування злочинів на сексуальному та гендерному ґрунті*. Just Security. Доступно за посиланням: <https://www.justsecurity.org/112999/ukraine-tech-sexual-gender-based-crime-investigations/>, доступ від 20 листопада 2025 р.
60. Римський статут чітко визначає багато форм сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (зґвалтування, сексуальне рабство, примусова вагітність тощо), як воєнні злочини (ст. 8(xxii)) та злочини проти людяності (ст. 7 (g)). МКС, Римський статут Міжнародного кримінального суду (2021). Доступно за посиланням: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588, останній доступ від 19 листопада 2025.
61. Бусол, К., Оверченко, П. (Busol, K., Overchenko, P., 2025).
62. ООН Жінки (2018). *Значуща участь жінок у переговорах про мир та виконанні мирних угод: Звіт про засідання Експертної групи*. Available at: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/10/egm-report-womens-meaningful-participation-in-negotiating-peace>, останній доступ від 18 січня 2026.
63. Бартолетті, І., Ксенедіс, Р. (Bartoletti, I., Xenedis, R., 2023).
64. Там само, сторінка 10.
65. Рада Європи (2024). Рамкова конвенція Ради Європи про штучний інтелект та права людини, демократію та верховенство права, с. 4–5. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/1680afae3c>, останній доступ від 29 жовтня 2025 р.
66. Бартолетті, І., Ксенедіс, Р. (Bartoletti, I., Xenedis, R., 2023). *Дослідження впливу систем штучного інтелекту, їхнього потенціалу для сприяння рівності, зокрема гендерній рівності, та ризиків, які вони можуть спричинити в контексті недискримінації*. Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/prems-112923-gbr-2530-etude-sur-l-impact-de-ai-web-a5-1-2788-3289-7544/1680ac7936>, останній доступ від 29 жовтня 2025 р.
67. Текст був схвалений Комітетом експертів з питань штучного інтелекту, рівності та боротьби з дискримінацією (GEC/ADI-AI) на його заключному засіданні 7–9 жовтня 2025 року. Очікується, що 19 листопада 2025 року його спільно схвалять обидва Керівні комітети, а ухвалення Комітетом міністрів передбачається у першій половині 2026 року. Інформація, отримана Відділом з гендерних питань Ради Європи у жовтні 2025 року.

68. ПРООН (2020) Подолання цифрового розриву в Україні: людиноцентричний підхід. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/blog/podolannya-tsyfrovoho-rozryvu-v-ukrayini-lyudynotsentrychnyy-pidkhid>, доступ від 16 лютого 2026 р.
69. Київський центр глобальних урядових технологій (2023). Як 22 українські GovTech-стартапи сприяють розвитку цифрової грамотності. Доступно за посиланням: https://www.kyivgovtechcentre.org/digital_education, доступ від 16 лютого 2026 р.
70. ООН Жінки в Україні (UN Women Ukraine) (2024). 80 українських підприємниць розпочали шлях до трансформації свого бізнесу на відкритті освітньої програми «Мрій та Досягай», 20 грудня 2024 р. Доступно за посиланням: <https://ukraine.unwomen.org/uk/stories/pres-reliz/2024/12/80-ukrayinskykh-pidpryyemyts-rozpochaly-shlyakh-do-transformatsiyi-svooho-biznesu-na-vidkrytti-osvitnoyi-prohramy-mriy-ta-dosyahay>, останній доступ від 17 листопада 2025 р.
71. ПРООН в Україні (2023) *Лідерки, які керують державною цифровою трансформацією: надихаючі історії про інновації та вплив під час війни в Україні*. Доступно за посиланням: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/liderky-yaki-keruyut-derzhavnoyu-tsyfrovoyu-transformatsiyeyu-nadykha-yuchi-istoriyi-pro-innovatsiyi-ta-vplyv-pid-chas-viyny-v-ukrayini>, доступ від 16 листопада 2025 р.
72. Wtech – українська некомерційна організація, що підтримує жінок-лідерок у сфері технологій та інтернет-бізнесу, швидко розширилася, відкривши філії по всій Європі, США та Азії, і зараз працює у 23 країнах. Див. статтю: Wtech (2023) *Спільнота з розширення можливостей для жінок у сфері технологій в Україні. Wtech відкриває відділення у 23 країнах*. Доступно за посиланням: <https://techukraine.org/2023/09/08/ukrainian-women-in-tech-empowerment-community-wtech-establishes-chapters-in-23-countries/>, доступ від 18 листопада 2025 р.
73. Women in Tech Ukraine – це масштабний соціальний проєкт, спрямований на збільшення кількості жінок в ІТ-галузі. Women in Tech Ukraine (WiT). Доступно за посиланням: <https://womenintech.com.ua/>, останній доступ від 18 листопада 2025 р.
74. Київська школа економіки та Abt Britain. (2024). Потреби та проблеми українських підприємниць в умовах повномасштабної війни. Київ: Київська школа економіки. Джерело: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/01/Problemi-ta-viklivi-zhinok-pidpriyemits-310124.pdf>, доступ від 3 листопада 2025 р.

75. Iclaves (2018). Жінки в цифрову епоху. Видавничий дім Європейської комісії, Генеральний директорат з питань комунікаційних мереж, контенту та технологій. Доступно за посиланням: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9ec48ac6-234b-11e8-ac73-01aa75ed71a1>, доступ від 4 листопада 2025 р.
- ОЕСР. (2018). «Подолання цифрового гендерного розриву: інтеграція, підвищення кваліфікації, інновації». Видавництво ОЕСР. Доступно за посиланням: https://eulacfoundation.org/system/files/digital_library/2023-07/bridging-the-digital-gender-divide.pdf, доступ від 4 листопада 2025 р.
76. ПРООН (2023) *Гендерний профіль України. Короткі факти*.
77. Рубрика (Rubryka) (2025). Дівчата STEM: як українська ініціатива долає гендерні стереотипи у технічних спеціальностях. Доступно за посиланням: <https://rubryka.com/article/divchata-stem/>, останній доступ від 18 листопада 2025 р.
78. У 2018 році Спеціальний доповідач ООН з питань насильства щодо жінок надав перше визначення форм насильства, що вчиняється за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), як «будь-який акт гендерно зумовленого насильства стосовно жінок, який повністю чи частково вчиняється, уможливорюється або посилюється через використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), як-от мобільних телефонів і смартфонів, Інтернету, платформ соціальних мереж або електронної пошти, і спрямований проти жінки через те, що вона є жінкою, або непропорційно зачіпає жінок». Рада ООН з прав людини (2018), Доповідь Спеціального доповідача з питань насильства стосовно жінок, його причин та наслідків онлайн-насильства щодо жінок та дівчат з точки зору прав людини, публікація ООН, A/HRC/38/47, п. 23. Доступно за посиланням: <https://docs.un.org/en/A/HRC/38/47>, доступ від 4 листопада 2025 р.
79. Європейський парламент (2024) *Кібернасильство проти жінок в ЄС*. Доступно за посиланням: https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI%282024%29767146_EN.pdf, доступ від 3 листопада 2025 р.
80. Рада Європи (2021). Загальна рекомендація GREVIO № 1 щодо цифрового виміру насильства стосовно жінок, прийнята 20 жовтня 2021 року. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/grevio-2021-20-first-general-recommendation-ukr/1680a4ad92>, останній доступ від 30 грудня 2025 р.

81. Баркер, К. (Barker, K., 2024). *Нові практики у розслідуванні та притягненні до відповідальності за вчинення цифрового насильства проти жінок*. Проект Ради Європи «Боротьба з цифровим та сексуальним насильством стосовно жінок у Боснії та Герцеговині». Страсбург: Рада Європи. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/guidelines-on-dvaw-eng-2773-4717-8763-rev/1680b29ce9>, останній доступ від 4 листопада 2025 р.
82. Європейська комісія (2021) *Притягнення до кримінальної відповідальності за гендерне насильство проти жінок у європейських державах, включно з насильством, що вчиняється за допомогою ІКТ*. Брюссель: Європейська комісія / Європейська мережа юридичних експертів з питань гендерної рівності та недискримінації. Доступно за посиланням: <https://www.equalitylaw.eu/downloads/5535-criminalisation-of-gender-based-violence-against-women-in-european-states-including-ict-facilitated-violence-1-97-mb>, доступ від 18 листопада 2025 року, та
- EIGE (2025) *Боротьба з кібернасильством щодо жінок та дівчат*. Доступно за посиланням: <https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/combating-cyber-violence-against-women-and-girls.pdf>, доступ від 17 лютого 2026 р.
83. Наприклад, Франція, Ліхтенштейн, Німеччина та Словаччина поширюють положення своїх Кримінальних кодексів, зокрема щодо переслідування та домагань, на насильство в Інтернеті. Доступно за посиланням: <https://www.coe.int/en/web/cyberviolence/initiatives-policies-strategies>, доступ від 6 січня 2026 р.
84. Кох Л., Руссо Ріва М.П., Штайнерт (Koch L, Russo Riva MP, Steinert JI). Гендерне насильство щодо політично активних жінок, що здійснюється за допомогою технологій: Систематичний огляд психологічних та політичних наслідків і стратегій подолання цих наслідків жінками. Trauma Violence & Abuse. (Травма, насильство, інші посягання). 27 червня 2025 р. Доступно за посиланням: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/40577321/>, доступ від 4 листопада 2025 р.
85. ЮНЕСКО (2024) *Боротьба проти гендерно зумовленого насильства, що здійснюється за допомогою технологій*. Доступно за посиланням: <https://www.unesco.org/en/articles/fight-against-technology-facilitated-gender-based-violence>, доступ від 3 листопада 2025 р.
86. Texty.org.ua (2025) *Штучний інтелект і TikTok: як відомих журналісток систематично використовують для створення прихованого контенту, згенерованого ШІ*. 19 листопада 2025 р. Доступно за посиланням: <https://texty.org.ua/projects/116307/cshtuchnyj-intelekt-i-tiktok-yak-vidomyx-zhurnalistok-peretvoryuyut-na-fejky/>, доступ від 5 січня 2026 р.

87. GEC/PC-eVIO затвердив проєкт Рекомендації на своєму заключному засіданні, що відбулося з 30 вересня по 2 жовтня 2025 року. Очікується, що документ буде затверджений GEC та CDPC на спільному гібридному засіданні 26 листопада 2025 року та прийнятий Комітетом міністрів у першій половині 2026 року. Інформація, отримана Відділом з гендерних питань Ради Європи у жовтні 2025 року.
88. Європейський Союз, 2024. *Директива (ЄС) 2024/1385 Європейського Парламенту та Ради від 14 травня 2024 року про боротьбу з насильством стосовно жінок і домашнім насильством PE/33/2024/REV/1*. Доступно за посиланням: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj/eng>, доступ від 3 листопада 2025 р.
89. Рада Європи (2024) *Стратегія гендерної рівності Ради Європи 2024-2029*. Доступно за посиланням: <https://rm.coe.int/ukr-2026-coe-gender-equality-strategy-2024-2029-ukr-web/48802bbfbe>, доступ від 20 лютого 2026 р.
90. Державна служба статистики (2021). *Індикатори для моніторингу гендерної рівності в Україні. Моніторинговий звіт за 2021 рік*. Доступно за посиланням: https://stat.gov.ua/sites/default/files/2026-01/2021_indukator-monitor_u.pdf, останній доступ від 21 листопада 2025 р.
91. Державна служба статистики України (2025). *Жінки і чоловіки в Україні, 2024*. Доступно за посиланням: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zhinky-i-choloviky-v-ukrayini-2024>, доступ від 28 січня 2026 р.
92. EU NeighboursEast (2025) *Гендерний компонент у відкритих даних України*. Доступно за посиланням: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/publications/gendernyj-komponent-u-vidkrytyh-danyh-ukrayiny>, доступ від 21 листопада 2025 р.
93. Уряд України, 2024 р.

www.coe.int

Рада Європи є провідною організацією із захисту прав людини на континенті. Вона нараховує 46 держав-членів, включно з усіма державами-членами Європейського Союзу. Усі держави-члени Ради Європи приєдналися до Європейської конвенції з прав людини – договору, спрямованому на захист прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини здійснює нагляд за виконанням Конвенції у державах-членах.

#istanbulconventionsaveslives

#CoeCOVAW

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE